

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ANUL I Nr. 17

VINERI 1 OCTOMBRIE 1971

12 PAGINI — 1 LEU

Pentru ca învățămîntul să fie strîns legat de viață, de producție, ca tineretul studios să fie educat în spiritul muncii, al idealurilor

socialismului

Vizita de lucru a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU în școli de toate gradele din Capitală

Pretutindeni în școlile și liceele vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost întâmpinat cu dragoste și cu flori de către elevi și cadrele didactice

În cursul dimineții de joi, 30 septembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășii Dumitru Popa, Leonte Răutu, Ștefan Voitec, Miron Contantinescu, Miu Dobrescu, a vizitat școli elementare, profesionale, licee de cultură generală, de specialitate și tehnice din Capitală.

În această vizită de lucru, conducătorii de partid și de stat au fost însoțiți de Mircea Malița, ministrul învățămîntului, Dan Marțian, prim-secretar al C.C. al U.T.C., ministrul pentru problemele tineretului, de cadre de conducere și specialiști din rețeaua învățămîntului de toate gradele, de activiști de partid și de stat.

Prezența secretarului general în școli de diferite profiluri, acum, la începutul noului an de studiu, reprezintă încă o mărturie a prețurii acordate școlii și slujitorilor ei de partid și de stat, a grijii permanente pentru dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, cărui i s-a încredințat înalta misiune de a educa tînăra generație, de a o forma pentru muncă și viață, în spiritul nobilelor ideaturi ale socialismului.

S-a integrat organic în viața fiecărui cetățean, ca o manifestare adine grăitoare a democratismului orînduirii socialiste, a legăturilor ce unesc atît de trainic poporul și partidul, prezența aproape cotidiană a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a celorlalți conducători de

partid și de stat în mijlocul unor colective de muncă din toate domeniile de activitate. Ceea ce ne-am obișnuit să definim stîlul de lucru al secretarului general semnifică în esență preocuparea sa statornică de a analiza la fața locului modul în care se transpun în viață hotărîrile Congresului al X-lea, de a se sfătui permanent cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale într-un dialog fructuos, menit să deschidă noi orizonturi, noi perspective mersului nostru înainte, pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

În această lumină se înscrie și vizita de lucru de ieri, prilej de a constata realizările dobîndite în îndeplinirea indicației privind legarea învățămîntului de viață, de producție, prin activitatea atelierelor-

școală, prin transformarea întregii rețele de școli în adevărate amfiteatre ale muncii și de a adopta măsurile care să dezvolte, pe planuri superioare, aceste realități. Cu atît mai mult, cu cît în acest an de învățămînt s-a hotărît, de către Secretariatul C.C. al P.C.R., ca școlile, de pe întreaga filieră, să beneficieze de sprijinul concret și direct al unităților productive — din industrie, agricultură, cooperăția de consum și meșteșugărească, care au sarcina să înzestreze atelierelor din școli cu mașini, utilaje, aparate, scule și să asigure în același timp și asistența tehnică de specialitate. Iată, așadar, ce vast și generos cîmp de activitate se deschide în fața învățămîntului nostru, pentru ca școlile și liceele să educe tineretul în spiritul muncii, să-l deprîndă să lucreze în orice domeniu, să-l facă să înțeleagă că orice activitate folositoare societății este o muncă de onoare.

Vizita conducătorilor de partid și de stat începe la Liceul industrial energetic din șoseaua Giurgiului. După cum se știe, aceste școli de specialitate au un rol bine definit în sistemul nostru de învățămînt post-general, ca principală sursă de cadre cu pregătire medie pentru toate ramurile economiei naționale. Specificul lor — obținerea de către tineri a unei calificări profesionale concrete,

concomitent cu diploma de bacalaureat — se bucură de o largă apreciere și adevărate din partea acestora, fapt dovedit și de participarea lor în număr din ce în ce mai mare la concursul de admitere. Activitatea primei promoții de absolvenți ai liceelor de specialitate, care din vara aceasta lucrează în producție, dovedește din plin eficacitatea acestei forme de învățămînt.

La intrarea în clădirea liceului, tovarășul Nicolae Ceaușescu este întâmpinat de ministrul energiei electrice, Octavian Groza, de cadrele didactice și de un mare număr de elevi, care oferă flori, aclamă cu entuziasm. Pe o mare pancartă, desfășurată pe frontispiciul clădirii, se află urarea: „Bine ați venit în mijlocul nostru, iubite tovarășe Ceaușescu!”.

Directorul liceului, prof. Alexandru Moșu, înfățișează oaspeților unele aspecte din activitatea instituției pe care o conduce. El arată că în prezent în liceu învață, la cursurile de zi și serale, 768 de elevi, pregătindu-se să devină muncitori și tehnicieni cu înaltă calificare în sectoarele termo și electroenergetic. Prima promoție care a absolvit anul trecut se află în producție, în unități de specialitate, printre care întreprinderea „Energoreparații”, diverse centrale electrice, dovedind pricepere și competență în muncă. Se arată, de asemenea, ca

16 absolvenți au intrat în instituții de învățămînt superior pentru a deveni ingineri și subingineri.

Sînt vizitate apoi atelierelor-școală, laboratoarele și cabinetele tehnice ale liceului, înzestrate cu utilaje realizate de întreprinderea „Energomontaj”, care patronază această școală, precum și prin autodotare, prin confecționarea în școală a unor instalații necesare practicii elevilor, economisindu-se peste 300.000 lei. Elevii își desfășoară activitatea sub îndrumarea calificată a cadrelor didactice, a unor ingineri și tehnicieni care lucrează nemijlocit în producție. Cei din ultimele clase își desăvîrșesc meseria aleasă în întreprinderile unde vor lucra după absolvire, în felul acesta pufînd să cunoască mai bine procesul tehnologic.

Vorbînd despre perspectiva dezvoltării bazei tehnice pentru practica elevilor, directorul școlii informează pe oaspeți că se află în construcție un poligon termo și electroenergetic de cea mai mare necesitate pentru instruirea de specialitate a elevilor.

Conducătorii de partid și de stat se interesează în vizita prin atelierelor-școală la ce lucrează elevii. Se arată că există un plan de activitate bine întocmit pe baza căruia se execută o se-

(Continuare în pag. a 3-a)

In avanspremiera anului
universitar

O CONSFĂTURE FRUCTUOASĂ

In zilele de 23-24 septembrie a.c. a avut loc, la București, Consfătuirea-schimb de experiență cu președinții comitetelor sindicatelor din institutele de învățământ superior și cercetare științifică, organizată de Biroul executiv al Comitetului Uniunii sindicatelor învățământ, știință și cultură la care au participat și membrii Biroului executiv al Consiliului sindicatelor din Centrul universitar București, membrii comisiei pentru învățământul superior și cercetare, din cadrul uniunii, președinți ai unor comitete ale sindicatelor din învățământul de cultură generală din principalele centre universitare.

S-au prezentat referate privind contribuția sindicatelor la educarea politico-ideologică și moral-cetățenească a salariaților și la antrenarea cadrelor didactice în munca educativă cu studenții; la perfecționarea activității cadrelor didactice și a personalului tehnic-administrativ potrivit cerințelor societății noastre socialiste; la întărirea și dezvoltarea colaborării facultăților și centrelor de cercetare științifică cu producția.

Consfătuirea a dezbătut și unele probleme legate de îmbunătățirea proiectelor de statute proprii ale sindicatelor din institutele de învățământ superior și cercetare.

Participanții la această acțiune au audiat expunerea tovarășului Alexe Popescu, adjunct al ministrului învățământului, privind îmbunătățirea conținutului și structurii învățământului superior pe baza măsurilor aprobate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., precum și expunerea tovarășului Nicolae Gavrilăscu, vicepreședinte al Consiliului Central al U.G.S.R. în legătură cu sarcinile sindicatelor în domeniul muncii politico-ideologice și cultural-educative în lumina recentelor documente de partid.

Tovarășă Maria Stănescu, președinta Uniunii sindicatelor din învățământ, știință și cultură, la încheierea lucrărilor, a arătat principalele probleme care stau în fața sindicatelor din institutele de învățământ superior și cercetare, a subliniat necesitatea ca, sub conducerea organizațiilor de partid, sindicatele să contribuie la întărirea vieții de organizație, să mobilizeze cadrele didactice la traducerea în viață a măsurilor elaborate de Ministerul Învățământului și aprobate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R. privind îmbunătățirea struc-

LUCRĂRILE COMISIEI PENTRU ÎNVĂȚĂMÎNT,
ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ A MARIII ADUNĂRI
NAȚIONALE

In contextul preocupărilor de traducere în viață a sarcinilor stabilite de conducerea de partid și de stat pentru perfecționarea și modernizarea învățământului, pentru creșterea eficienței sale în viața socială a țării, Comisia pentru învățământ, știință și cultură a Marii Adunări Naționale a analizat sub președinția tovarășului prof. Constantin Dinculescu, în ziua de 24 septembrie 1971, din însărcinarea Consiliului de Stat, măsurile luate de Ministerul Învățământului, de celelalte organe centrale, precum și de comitetele executive ale consiliilor populare pentru pregătirea deschiderii noului an școlar 1971/1972.

La lucrări au participat tovarășii Mircea Malița, ministrul învățământului, Andrei Păcuraru, prim-vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Economia și Administrația Locală, președinți ai unor comisii permanente ale Marii Adunări Naționale și deputați din aceste comisii, cadre din conducerea unor organe centrale, alți specialiști din domeniul învățământului.

Pe baza informărilor prezentate de Ministerul Învățământului și în urma constatărilor făcute de deputați în circumscripțiile electorale, a avut loc o amplă dezbateri privind condițiile deschiderii noului an școlar în învățământul de toate gradele din țara noastră. Cu acest prilej au fost subliniate rezultatele dobândite, precum și unele deficiențe sau rămăneri în urmă, propunându-se măsuri de înlăturarea lor, menite să contribuie la desfășurarea în cele mai bune condiții a activității de învățământ și educație.

Concluziile și propunerile rezultate din lucrările comisiei vor fi prezentate Consiliului de Stat.

turii și conținutului învățământului superior, creșterea eficienței muncii politico-ideologice și cultural-educative în rindul tineretului universitar și a recomandat unele măsuri menite să sporească contribuția sindicatelor la deschiderea și desfășurarea în bune condiții a anului universitar.

Patronajul școlilor
din Covasna

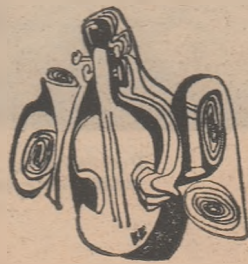
In vederea creării unor condiții bune pentru desfășurarea practicii elevilor, printr-o recentă hotărâre, Consiliul popular al județului Covasna a stabilit patronajul liceelor și școlilor generale de către unitățile productive din județ. Un mare număr de întreprinderi — printre care Fabrica de textile „Oltul” din Sf. Gheorghe, Fabrica de confecții din Tg. Secuiesc, Întreprinderea miniere Căpeni, stațiuni de mecanizare a agriculturii, întreprinderi agricole de stat și cooperative agricole de producție — vor asigura condițiile necesare pentru practica elevilor în secțiile și atelierele proprii și vor sprijini școlile pe care le patronază să-și creeze baze școlare pentru efectuarea practicii. Elevii care și-au ales o activitate practică cu același profil ca al școlilor profesionale din localitatea în care învață,

vor efectua practica în atelierele și sub îndrumarea personalului calificat al acestora. Nu ne rămâne decât să le urăm „spor la muncă!”.

Școala „George Enescu”

In cadrul manifestărilor prilejuite de a 90-a aniversare a nașterii lui George Enescu, la Teșcani, județul Bacău — locul unde marele compozitor român a trăit timp de aproape patru decenii — a avut loc o festivitate consacrată cinstirii vieții și operei marelui muzician.

Cu această ocazie, noii

școli din localitate i-a fost atribuit numele lui George Enescu, ca un omagiu adus înflăcăratului artist-patriot.

In încheierea festivității, participanții au adresat o telegramă C.C. al P.C.R., tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU.

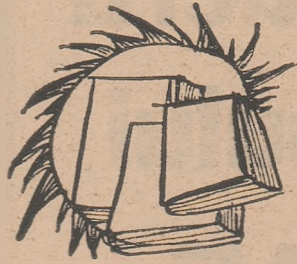
Medalia Komensky

La Ambasada Republicii Socialiste Cehoslovace din București a avut loc, vineri 24 septembrie a.c., decernarea Marii medalii comemorative care poartă numele pedagogului și savantului umanist Jan Amos Komensky, prof. univ. dr. doc. Stanciu Stoian, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România și profesorilor universitari Pandele Olteanu și Iosif Antohi. Acordarea acestei medalii vine să răspândească activi-

tatea celor trei oameni de știință consacrați cercetării, influenței și răspîndirii ideilor lui Comenius în țara noastră și actualității pe plan mondial a operei marelui savant umanist ceh.

Diversificarea rețelei
școlare timișorene

Pentru a răspunde nevoilor economice ale diferitelor localități și zone din județul Timiș, începînd cu acest an — în mod experimental — liceele s-au profilat pe activități practice specifice: la Ciocova — mecanizare a agriculturii, la Buziaș și Recaș — viticultură, la Jimbolia — ceramică, la Deta — lucrări în lemn. Tot din această toamnă Liceul „C. Brediceanu” din Lugoj și liceele din Făget, Sinnicolaul Mare și Gătaia au devenit licee-internat. De asemenea, vechilor clase speciale — care au funcționat cu bune rezultate pînă în prezent — li s-au adăugat altele noi: clase de matematică și fizică la Liceul „C. Diaconovici-Loga” din Timi-

șoara, de fizică, biologie și chimie la Liceul nr. 10 — Timișoara, de matematică la Liceul „C. Brediceanu” — Lugoj, de fizică la Sinnicolaul Mare și de biologie la Jimbolia. Încă un pas pe calea legării școlii de cerințele vieții. Un pas bun, promițător.

Un cinematograful elevilor

La șirul de inițiative argeșene despre care am auzit vorbindu-se în ultimul timp s-a mai adăugat una: înființarea la Pitești a unui cinematograful pentru elevii de toate vîrstele. Inspectoratul școlar județean și Întreprinderea cinematografică-Argeș își propun să prezinte aici filme artistice, documentare, scurt metraje de animație, să organizeze întâlniri cu cineaștii și dezbateri diverse la care să participe tinerii cinefili. O inițiativă demnă de toată lauda, deci.

Cavalereste...

„Profesorii nu sînt suficient preocupați de îndrumarea elevilor la spectacole bogate în idei” — își dă cu părerea artistul emerit Ion Lucian, directorul teatrului „Ion Creangă”, într-un interviu publicat zilele trecute în „România liberă”.

Ce să zicem? Așa o fi. S-or fi plictisit și ei tot căutînd zadarnic ceva piese de idei în repertoriul cam subțirel și cam același cu care se prezintă Teatrul pentru copii și tineret în fața spectatorilor săi. De pildă... Dar să lăsăm ce a fost și să așteptăm, plini de speranță, noua stagiune. Am vrea ca vorbelor puțin măgulitoare pe care ni le aruncă artistul să le răspundem cu elogiile noastre. Numai să avem pe ce!

Școala fără ziduri

Pe frontul activ
al întregului
învățămînt

„Teoretic”, asociem curent calitatea de pedagog cu aceea de părinte sau părinte spiritual — niciodată părinte vitreg. Aproape că se insinuează orgolios: „tatăl meu e profesor” și — la trecut — „profesorul mi-a fost ca un părinte”.

Profesorul părinte — și, cu necesitate, și pedagog — ne este familiar tuturor. Un succes al său trece aproape neobservat pe moment, un eșec are un puternic ecou imediat.

Pentru maniera asocierilor făcute de elevi transcriu un dialog din primele zile de școală: „Cine vă e diriginte?” „Să spun drept, nu-i știu numele”. „Ce predă?” „Matematică. E profesor universitar.”

O clasă specială de liceu, emanînd obligații, dar și spațiu pentru opțiuni educaționale, își învederează și în acest fel — „universitar” — atractivitatea. Dacă elevii de aici nu vor cere ei înșiși un accent special pe educație, putem fi siguri că un procent bun al acestei opere îl dă autoeducarea izvoită din pasiunea pentru devenire științifică.

Asocierea învățământului cu producția se exprimă, între altele, printr-un nume quasi-metaforic, cu o atît de largă circulație din toamna aceasta — atelierul-școală — care trimite la o realitate cu totul semnificativă. Același nume pentru treptele unui sens unic și în cazul învățământului de cultură generală și al celui superior tehnic și economic.

Devenirea de viitor a actualilor elevi fine de prezent nu numai ca orientare. Deprinderile de muncă practică productivă, de gîndire științifică îndreptată spre o finalitate concretă, limpede, edificatoare, consolidarea virtuților unor caractere în formare, deodată cu personalitatea, implică o participare redisimulată la viața societății. Vom spune că în școală se aplică viitorul.

Decamdată, ucenicia inginerescă presupune și exersarea unei calificări similare cu a elevului din prezent. Încît, încă din anul ce vine, profesorul universitar are de așteptat promoții să le zicem preinginerizate în cele trei anotimpuri școlare ce ne stau înainte.

Învățămîntul și producția — spunea ca dedicație la începutul noului an universitar un profesor inginer — se apropie reciproc, așa cum s-ar săpa un tunel din două părți, întîlnirea fiind la mijloc. Și se bucură pentru viitorii ani cînd absolvenții „culturii generale” vor fi incomparabil mai înarmați cu priceperi care să-i facă apti să plece vultuște spre tehnică și știință.

Cea mai din adînc întîlnire a școlii și oamenilor este cea cu timpul în integritatea lui, cu epoca noastră românească, exigentă, eroică, revoluționară, pe care o trăim angajați, fiecare la locul lui, într-o operă care se va învăța la orele de istorie cum se învăța azi lumina la fizică. Profesorul, pedagogul, părintele, universitarul, studentul, elevul se îmbogățesc, sub nimbul producției, cu o dimensiune nouă, muncitorească.

După 15 zile de școală, azi demarează universitățile și politehnicile. De azi ne aflăm grupați după preparativele precedente pe frontul activ al întregului învățămînt. Acesta se întîlnește cu sine, ca preludiu la întîlnirea cu marile solidități ale vastei deveniri românești.

GH. ANCA

In această perioadă se
reinnoiesc abonamentele
la revista

„TRIBUNA ȘCOLII”

Reamintim citătorilor
noștri că prețul unui
abonament este:

52 lei pe un an
26 lei pe 6 luni
13 lei pe 3 luni

Abonamentele se
primesc pînă în jurul datei
de 15 ale lunii — cu
servirea din luna următoare
— la oficiile P.T.T.R.,
factorii postali și difuzorii
voluntari de presă
din școli.

Tribuna școlii

EDITATĂ DE
MINISTERUL
ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
ȘI
UNIUNEA SINDICATELOR
DIN ÎNVĂȚĂMÎNT,
ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

Redacția și Administrația
Piața Științei nr. 1
București
Tel : 17 60 20

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN ȘCOLI DE TOATE GRADELE DIN CAPITALĂ

(Urmare din pag. 1)

rie de piese solicitate de unitățile productive; se bobinează rotoare de motor, se face revizia unor agregate și armături de specialitate, se execută plăci pentru turbine.

Apreciind realizările obținute,

secretarul general al partidului recomandă ca dotarea atelierelor să se facă numai cu mașini și utilaje care funcționează și în întreprinderile de specialitate, pentru ca elevii să dobândească într-adevăr o calificare superioară în pas cu cerințele vieții.

Se vizitează complexul de ateliere școlare ale Liceului „Matei Basarab”

Pentru îmbinarea organică a cunoștințelor de cultură generală cu practica productivă

În școlile generale și liceele de cultură generală, noul an de învățământ a debutat sub noi și promițătoare auspicii.

Pregătirea tehnico-productivă, în paralel cu formarea unui orizont cultural larg la elevii din această categorie de școli, este o necesitate ce decurge din realitatea și cerințele vieții, din dezvoltarea impetuoasă a bazei materiale de producție a societății noastre, a științei și tehnicii. Nu se mai poate concepe un învățământ desprins de ceea ce se cheamă muncă concretă, mijloc de verificare a cunoștințelor teoretice, de lărgire a orizontului de înțelegere a lucrurilor și fenomenelor, de dobândire de noi deprinderi.

Prima unitate de învățământ din această categorie a fost Liceul „Gheorghe Șincai”.

Intâlnirea conducătorilor de partid și de stat cu cadrele didactice de aici prilejuiește o scurtă discuție asupra istoricului acestui cunoscut liceu bucureștean, care în anul ce vine va sărbători 80 de ani de existență. Actualele cadre didactice ale liceului, în majoritate tineri pregătiți în anii construcției socialiste în patria noastră, continuă tradiția prestigioșilor dascăli ce au predat în această școală în trecut. Cu dăruire și pasiune ei transmit elevilor cunoștințe teoretice și bogat argumentate, îi educă pe tineri în spiritul patriotismului ardent, al înaltelor idealuri ale socialismului.

Conducătorii de partid și de stat, însoțiți de directorul școlii, profesorul Victor Petre, și de profesoara Emilia Ciuraru, secretara comitetului de partid, vizitează atelierele-școală intrate în ansamblul mijloacelor instructiv-educative odată cu începutul anului școlar în curs.

Mai întâi, însă, sînt prezentate laboratoarele de fizică și chimie unde elevii și profesorii se găsesc în plin proces de desfășurare a lecțiilor. Laboratoarele sînt bine înzestrate încît facilitează aprofundarea, pe baza experiențelor, a cunoștințelor predate la cele două discipline.

Un interes aparte suscită laboratorul complex audio-vizual, destinat îndeosebi însușirii limbilor străine. Acest laborator, dotat cu șase cabine special amenajate, fiecare cu magnetofoane, cu mijloace de ascultare, precum și o sală de clasă cu izolare fonică, de asemenea înzestrată audio-vizual, au fost concepute de profesorii liceului și realizate cu mijloace proprii. Metodele de predare audio-vizuale s-au dovedit, în ansamblul mijloacelor instructive, ca deosebit de eficiente și extinderea și generalizarea lor este un obiectiv actual al Ministerului Învățămîntului.

În atelierele de lăcătușerie, de mașini-unelte, de electrotehnică este o atmosferă de lucru. Sub îndrumarea profesorilor, elevii îmbrăcați în haine de protecție, lucrează la strunguri sau la alte mașini-unelte creînd imaginea unei reale secții de producție. Școala conlucrează strîns cu întreprinderea „Autobuzul”, care a concurat la înzestrarea atelierelor-școală cu mașini-unelte, oferind, totodată, posibilități ca elevii din ultimul an să efectueze orele de atelier în procesul producției.

Atelierele, ca și activitățile practice desfășurate în aceste săli de clasă ale muncii fizice, întrunesc bune aprecieri. Secretarul general al partidului adresează cadrelor didactice îndemnul de a persevera în legarea cunoștințelor generale, teoretice, de activitatea practică. Recomandă, de asemenea, să se înființeze un cabinet de științe sociale, care, conceput și organizat pe baze moderne, poate aduce o substanțială contribuție la însușirea de către elevi a socialismului științific, a economiei politice, a istoriei și filozofiei marxist-leniniste.

În cadrul unui schimb final de opinii se dau soluții privind modernizarea de ansamblu și extinderea acestui important și prestigios lăcăș de învățatură.

Pe str. Bujor Haiducul, din imediata vecinătate a Liceului „Matei Basarab”, este vizitat un complex de ateliere școlare înzestrat cu lăcătușerie, țesătoria de

covoare, croitoria, electrotehnica, confecții și tricotaaje, tâmplăria, prelucrări mecanice. Aici își desfășoară activitatea practică elevii tuturor liceelor de cultură generală din sector. Toate întreprinderile din sector au concurat la utilizarea acestui complex de ateliere. Însoțiți de profesorii Emil Stancu, Gheorghe Șovu și Virgiliu Pop, oaspeții iau contact cu sălile de lucru. Se aflau la orele de practică elevii ai Liceului nr. 39. Copiii minuiesc cu îndemnare diferite scule și dispozitive. În atelierul de covoare unde se lucrează pe bază de angajament ferm pentru Cooperativa „Munca și arta” este admirată măiestria cu care tineretele fete execută asemenea produse, de înaltă calitate și deosebită frumusețe. Elevele dăruiesc secretarului general al partidului un frumos covor lucrat de mîna lor.

La atelierul de confecții se realizează o serie de articole de îmbrăcăminte pentru copii, destinate valorificării lor pe piață prin intermediul cooperativii meșteșugărești. La atelierul de electrotehnică se assemblează unele piese pentru autocamioanele „Steagul Roșu”, la tâmplărie se produc scaune, la prelucrări mecanice se confecționează piese pentru motoarele produse de uzina „Timpurii Noi”. Această uzină este cea care a înzestrat atelierul cu mașinile-unelte cu care se produce.

Liceul „Dimitrie Cantemir” — o altă școală cu renume din

Capitală. Ca și la Liceul energetic, ca și la Liceul „Gheorghe Șincai” ori la Complexul de ateliere-școală de pe lângă Liceul „Matei Basarab”, cadrele didactice, elevii fac și aici secretarului general, celorlalți conducători de partid și de stat o primire călduroasă, entuziastă, expresie a sentimentelor de dragoste și recunoștință pe care le nutresc elevii și cadrele didactice pentru partid, pentru secretarul general. Se scandează „Ceaușescu-P.C.R.”. Este o atmosferă și de sărbătoare și de lucru. Profesoara Ileana Teodorescu conduce pe oaspeți în laboratoarele de chimie. Sînt laboratoare bine înzestrate, spațioase care fac posibil ca toate orele de chimie să fie predate aici pe viu, ca fiecare elev să desfășoare independent activitatea impusă de tema predată.

În acest liceu, de aproximativ opt ani funcționează două clase speciale de fizică și matematică care și-au dovedit pe deplin eficacitatea. Se preconizează crearea în curînd a unei noi clase speciale pentru chimie.

Adresîndu-se ministrului învățămîntului, secretarul general al partidului recomandă să se ia măsuri în vederea întocmirii unui plan de dotare a laboratoarelor din școli cu aparatură modernă. Institutele de învățămînt superior tehnic, institutele de cercetări de specialitate, întreprinderile au datorita să contribuie la această acțiune.

Și alte discipline — fizica și științele naturale — beneficiază la Liceul „D. Cantemir” de aceleași bune condiții care permit predarea cunoștințelor în laboratoarele de specialitate.

În legătură cu științele naturale, secretarul general solicită cadrelor didactice eforturi în direcția modernizării procesului de predare. Pentru mai buna înțelegere a obiectului, a legităților care guvernează în natură, metodele descriptiviste în predarea biologiei, anatomiei etc. se cer înlocuite cu procedee vii, aplicative în care demonstrația practică să precumpănească.

O bună impresie fac atelierele de montaj electric, lăcătușerie, tricotaaje. În atelierele-școală ale Liceului „Dimitrie Cantemir” își efectuează practica și elevii liceelor „Spiru Haret” și nr. 10. Atelierele care funcționează aici sînt patronate de diferite întreprinderi de mare importanță din Capitală, printre care Fabrica de elemente pentru automatizare, „Electrobobinajul”, Combinatul de industrializare a lemnului-Pipera etc. În ateliere de montaj electronic, patronat de Uzina „Electronica”, se execută piese și subansamble pentru aparatele de radio fabricate în țara noastră. Este de față și directorul Uzinei „Electronica”, ing. C. Faur, care se declară mulțumit de activitatea întreprinsă de elevi la lucrările practice, de sprijinul încă modest, dar real pe care elevii acestor licee îi dau întreprinderii pe care o conduce.

De aici a pornit chemarea: toți elevii, la activitate patriotică!

De pe șoseaua Ștefan cel Mare coloana mașinilor intră în Boulevardul Republicii. Pe distanță de câteva sute de metri, circulația este dirijată de pionierii ai Școlii generale de 10 ani nr. 56, a căror școală urmează să fie vizitată.

De o parte și de alta a aleii ce conduce către intrarea la școală, elevii, cadrele didactice alcătuiesc un culoar tremător care aplaudă, aclamă, cîntă. Corul școlii, cor care deține primul loc pe Capitală în întrecerea formațiilor corale de pionieri, întîmpină pe oaspeți cu un cîntec:

Bine ați venit în a noastră scumpă școală
Noi vă primim toți cu zîmbete și flori
Vă așteptăm cu mare bucurie
Să ne trăiți iubiți conducători!

Prin aceste versuri simple, dar încorporînd o puternică încărcătură emoțională, elevii și educatorii își exprimă sentimentele lor de recunoștință față de patria socialistă, de conducătorii ei pentru minunatele condiții de muncă și învățatură ce le sînt create, condiții similare de alt-

fel pentru toți fiii țării, pentru toți cei ce activează pe fertilul ogor al școlii. Grav și solemn, pioniera Drăgoi Corina, comandant de detașament, raportează tovarășului Nicolae Ceaușescu succesele înregistrate de pionierii și școlarii de la Școala generală nr. 56 în acțiunile de muncă patriotică din vara acestui an. Ca urmare a chemării adresate de ei către toți pionierii și școlarii din întreaga țară, pentru a transforma ultima săptămînă de vacanță într-o săptămînă de muncă patriotică, peste două milioane de școlari au luat parte la campania de recoltare, de înfrumusețare a localităților, la alte acțiuni de interes general. Micoța elevă este îmbrățișată. Elevii sînt felicitaji pentru inițiativa lor, pentru succesele din ce în ce mai mari la învățatură.

Apoi, directoarea școlii, profesoara Elena Vasiliu, conduce pe oaspeți în atelierele-școală de tâmplărie, lăcătușerie, lucru manual și artizanat, mase plastice, țesătoria, electrotehnică. Și aici, conducătorii de partid și de stat urmăresc lucrările executate

La Școala generală nr. 56, inițiativa toare chemării: toți elevii, la activitatea patriotică!

(Continuare în pag. a 4-a)

VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN ȘCOLI DE TOATE GRADELE DIN CAPITALĂ

(Urmare din pag. a 3-a)

te cu multă îndeminare și talent de elevi. Se subliniază și cu acest prilej eficiența atelierelor-școală, importanța lor în îmbinarea armonioasă a teoriei cu practica în școlile noastre de cultură generală. La atelierul de artizanat elevele, îmbrăcate în halate albe, execută minunate cusături, costume naționale, păpuși, diverse seturi pe care școala le valorifică cu rezultate bune. Micile „lucrătoare” oferă secretarului general flori și obiecte confecționate de mâinile lor. Atelierile de tâmplărie, trico-

taje, laboratoarele de științe naturale și fizică sînt bine dotate. Se relevă însă faptul că acestea dispun de un spațiu restrîns și se face recomandarea ca noile proiecte tip de școală să țină seama de necesitățile sporite de spațiu pe care le reclamă atelierile-școală. Pentru rezolvarea problemei atelierelor la Școala nr. 56, cadre didactice se angajează ca, solicitînd sprijinul cetățenilor din cartier și valorificînd materialele de construcții provenite din demolări să construiască o clădire adecvată cerințelor acestei importante componente a activității instructiv-educative.

lucru a secretarului general al partidului prin unități de învățămînt din Capitală, îl constituie Grupul școlar profesional și tehnic al Ministerului Industriei Ușoare — cea mai mare unitate de învățămînt a acestui minister. Geometria modernă a clădirii se înscrie în linia dominantă a marelui cartier de locuințe Titan. La sosire, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ceilalți conducători de partid și de stat sînt salutați de ministrul industriei ușoare, Ion Crăciun. Și aici, aceeași atmosferă entuziastă, aceeași primire călduroasă. Ca pretutindeni în școlile vizitate.

Sute de elevi, fete și băieți, în uniforme sobre și cochete de școlari, scandează: „P.C.R., Ceaușescu!”, „Ceaușescu și poporul!”. Pe chipuri li se citește bucuria de a-l avea în mijlocul lor pe iubitul conducător al partidului și statului, ei își exprimă hotărîrea de a-și însuși o profesie, de a deveni muncitori pricepuți în întreprinderile industriei producătoare de bunuri de larg consum.

Ca și grupul școlar al industriei constructoare de mașini, și această unitate de învățămînt are o structură complexă. Aici funcționează o școală profesională pentru muncitori calificați, o școală tehnică de maștri, o școală tehnică de specializare postliceală și un liceu industrial. Nu de mult pe lângă acest important centru de învățămînt a luat ființă și un centru de perfecționare a cadrelor de conducere din întreprinderile ministerului de resort.

Anual, de pe băncile acestui complex școlar — în care învață în prezent peste 3600 de tineri — ies circa 1200 de muncitori de înaltă calificare, tehnicieni, maștri și cadre de conducere pentru întreprinderile industriei ușoare.

Directorul grupului școlar, Ion Oprîșoiu, îi invită pe oaspeții în sălile de cursuri, în laboratoare, în atelierile de lucru. Prin complexitatea problemelor de învățămînt pe care le rezolvă, și prin amploarea sarcinilor de producție pe care și le asumă, instituția poate fi denumită școală-uzină. Aici se produce o mare varietate de bunuri de larg consum specifice industriei ușoare. Fiecare an de învățămînt are un plan propriu de producție. Valoarea producției ce se va materializa în mărfuri pînă la finele anului în curs se va ridica la 4,5 milioane lei. Elevul realizează cu propriile sale mâini bunuri materiale, lucruri ce vor servi altora, încercînd astfel pentru prima oară satisfacția ce o dă munca practică. Instruirea se face sub îndrumarea unor cadre de specialitate bine pregătite sub raport teoretic și practic. Pentru însușirea temeinică a meseriei aleele, elevii au la dispoziție materialele prime, materialele, utilajele necesare procesului tehnologic. Se subliniază că cea mai mare parte a aparaturii tehnice necesare procesului de instruire este realizată în școală. O parte provine

În atelierile de lucru ale grupului școlar „23 August” tovarășul Nicolae Ceaușescu stă de vorbă cu elevii, se interesează de activitatea lor

din întreprinderile de specialitate.

În atelierile de tricotație, pe lângă tehnologia tricotațelor, a mașinilor circulare și rectilinii, elevii mai studiază și discipline de cultură generală ca limba și literatura română, matematica, fizica, chimia, altele de specialitate cum sînt protecția muncii, materii prime etc.

După vizitarea atelierelor-școală ale acestui mare grup de învățămînt profesional, conducătorii de partid și de stat vizitează cantina — o clădire impunătoare cu mobilier nou și instalații speciale de preparare a hranei. Aici iau masa toți elevii grupului școlar în serii de cîte 600. Conducătorii de partid și de stat au putut să constate că meniul era substanțial, bine pregătit și îmbietor.

Oaspeților li se prezintă, de asemenea, căminul elevilor; în curînd va fi dat în funcțiune încă un asemenea local modern.

La sfîrșitul vizitei la acest modern complex școlar, tovarășul Nicolae Ceaușescu felicită pe reprezentanții ministerului de resort, pe membrii colectivului de conducere al grupului școlar, pentru modul de organizare a procesului de învățămînt, pentru formele eficiente folosite în vederea îmbinării cunoștințelor teoretice cu practica în producție, apreciînd că această unitate de învățămînt profesional și tehnic poate fi dată ca model pentru alte unități școlare similare care pregătesc cadre calificate pentru diferite ramuri ale economiei noastre naționale.

În încheierea vizitei de lucru în școli din Capitală, în Cabinetul secretarului general al partidului a avut loc o întîlnire cu conducerea ministerelor învățămîntului, industriei construcțiilor de mașini și industriei ușoare, cu factori de răspundere din aparatul de partid și de stat. Apreciînd rezultatele obținute în legarea tot mai strînsă a învățămîntului de viață, de producție, în înfăptuirea hotărîrii Secretariatului Comitetului Central al partidului, privind construirea și amenajarea atelierelor-școală cu participarea nemijlocită a unităților productive care patronază această activitate a școlilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat și cu acest prilej prețioase indicații pentru continuarea perfecționării și modernizării a procesului instructiv-educativ. În acest sens, s-a făcut recomandarea concentrării bazei tehnice a școlilor profesionale, liceelor de specialitate și institutelor de învățămînt superior cu profil similar, creîndu-se adevărate complexe bine dotate, amplasate în vecinătatea unităților productive, eu care să realizeze o strînsă colaborare. În acest cadru larg, urmează să fie inclusă și cercetarea, precum și centrele de per-

fecționare a pregătirii cadrelor de conducere din ramurile respective.

Secretarul general subliniază necesitatea creării unei asemenea complex și pentru ramura electronică, acesta urînd să fie amplasat în zona industrială Pipera. În cadrul discuțiilor care au loc s-a desprins ideea formării studenților facultăților tehnice cu instructori la școlile profesionale — pe diferite trepte — ajutori de maștri, maștri, subingineri.

În legătură cu atelierile-școală din cadrul școlilor generale și liceelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu apreciază ca pozitive rezultatele de pînă acum. Se impune, însă, ca baza lor tehnică să se dezvolte în concin cu creșterea liceelor de specialitate, ca practica să fie astfel organizată încît să permită elevilor absolvenți însușirea unei profesii pe care s-o stăpînescă la terminarea studiilor. În ceea ce privește dotarea laboratoarelor de chimie și biologie, se face recomandarea ca ea să aibă la bază o concepție modernă, să asigure un adevărat profil de producție, menit să-l înarmeze pe elevi cu temeinice cunoștințe practice.

Secretarul general al partidului arată, totodată, că în atelierile-școală trebuie să se dezvolte activitatea în așa fel încît produsele realizate să fie folosite atît în întreprinderile industriale cît și la fondul pieței.

Referindu-se la rolul laboratoarelor de științe sociale în opera de educare a comunistilor tineri generații, secretarul general al partidului a recomandat ca acestea să fie astfel concepute încît prin intermediul organizațiilor, a expozițiilor, a materialelor teoretice și practice să ofere cadrelor didactice și elevilor posibilitatea de a-și ridica nivelul cunoștințelor, lecțiile urmînd să se desfășoare în asemenea cămine. În spiritul programului de măsuri privind perfecționarea pregătirii politico-ideologice, s-a subliniat necesitatea ca Uniunea Tineretului Comunist să organizeze cercuri de specialitate în diferite domenii.

Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în școli din Capitală, întîlnirile cu cadrele didactice și elevii, cu factori de răspundere din ministere și specialități, a condus la concluzii practice, de mare însemnătate pentru mersul înainte al învățămîntului, pentru legarea tot mai strînsă, mai organică a procesului instructiv-educativ de practică, de cerințele vieții. Ea a prilejuit, totodată, readirmarea hotărîrii tineretului din școli, a educatorilor lor de a munci în preget pentru a ridica școala românească la nivelul înaltelor cerințe ale dezvoltării multilaterale a României socialiste.

Grupurile școlare profesionale — adevărate întreprinderi de producție

Dezvoltarea învățămîntului pentru formarea și perfecționarea cadrelor de specialitate, ridicarea nivelului de pregătire profesională a muncitorilor și cadrelor tehnice, se înscriu printre sarcinile de bază ale actualului plan cincinal. S-au creat noi grupuri școlare pe lângă întreprinderi, au fost dezvoltate școlile existente, a crescut baza tehnică necesară instruirii tinerilor care se pregătesc în aceste școli.

Un exemplu edificator al modului cum s-a dezvoltat o asemenea școală profesională îl constituie Grupul școlar de pe lângă cunoscutele uzine bucureștene constructoare de mașini „23 August”. Peste 3200 de elevi se pregătesc în prezent în acest grup școlar, anual absolvînd aici peste 1000 de tineri care completează detașamentele de muncitori, tehnicieni și maștri de înaltă calificare ale uzinelor constructoare de mașini în toate meseriile de care are nevoie această ramură cheie a economiei noastre naționale. Grupul cuprinde o școală profesională, o școală tehnică de maștri, o școală de specializare postliceală și un liceu industrial. De asemenea, în acest grup școlar funcționează și cursuri de ucenicie la locul de muncă.

La sosirea în acest grup școlar, tovarășul Nicolae Ceaușescu și ceilalți conducători de partid și de stat sînt salutați de ministrul industriei construcțiilor de mașini, Ioan Avram, de colectivul de conducere al Uzinelor „23 August”. Directorul grupului, Ilie Dabu, arată că în ultimii doi ani au fost construite aici zece săli noi de clasă, numeroase ateliere pentru prac-

tica elevilor, cabinete tehnice și laboratoare. Este înfățișată evoluția ponderii disciplinelor predinate pe parcursul a 10 ani.

Atelierile de lucru sînt dotate cu utilaje de mare tehnicitate și se înfățișează ca adevărate hale industriale unde se produc piese pentru diferite motoare, mașini și agregate aflate în fabricație de serie la marea uzină bucureșteană. Aportul elevilor la producția Uzinelor „23 August” este în continuă creștere.

Aveți o bază materială bună, specialiști cu înaltă calificare, de aceea este necesar să pregătiți și viitorii muncitori buni — spune conducătorul partidului și statului.

Pe parcursul vizitei, directorul grupului școlar informează pe oaspeții că atelierile-școală sînt dotate în bună parte cu mașini și utilaje confecționate în cadrul acțiunii de autodotare. Secretarul general recomandă ca ateliere de asemenea tip și de dimensiuni corespunzătoare necesităților școlilor generale să intre în dotarea acestora. Tovarășul Nicolae Ceaușescu se oprește la o serie de locuri de muncă, stă de vorbă cu elevii, îi întreabă în ce meserii se pregătesc, ce rezultate obțin, le urează succes în activitatea lor. Clubul și cantina grupului școlar vorbesc, prin confortul și utilitatea lor modernă, de condițiile foarte bune de recreere și de viață pe care le oferă elevilor.

În încheierea vizitei, conducătorii de partid și de stat analizează, împreună cu reprezentanții Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, ai Uzinelor „23 August” și ai școlii, posibilitatea extinderii actualilor spații de învățămînt și dotări sociale ale grupului.

Obiectivul ultim al vizitei de

În cabinetele tehnice ale Liceului industrial energetic

ION MĂRGINEANU
N. POPESCU-BOGDĂNESCU
MIRCEA S. IONESCU
Foto: ANGHEL PASAT
PETRE DUMITRESCU

Clasele școlii moderne:

LABORATORUL, CABINETUL și ATELIERUL

Directivile partidului privind modernizarea învățământului au determinat apariția și dezvoltarea în toate județele țării a unei vaste acțiuni de creare, extindere, dotare și utilizare complexă a laboratoarelor, cabinetelor și atelierelor școlare. Sintem martorii unui proces îndrăzneț și eficient de deplasare a procesului instructiv-educativ din sala de clasă tradițională, către aceste instalații moderne care permit realizarea unui învățământ de înaltă ținută științifică, capabil să educe tineretul în spiritul muncii, al pregătirii pentru viață, pentru producție, pentru îndeplinirea unei activități utile societății.

O experiență bună a acumulat în această privință colectivul Liceului „Ion Neculce” din București care dispune în momentul de față de laboratoare, cabinete și ateliere școlare pentru toate obiectele de învățământ. Aceste instalații, realizate în urma mai multor ani de eforturi deosebite, pe baza unui studiu al dezvoltării în perspectivă a liceului, au fost create pornind de la ideea desfășurării procesului instructiv-educativ numai în laboratoare, cabinete și ateliere școlare. Născută din preocupările științifice ale corpului profesoral și sprijinită în mod activ de Institutul de cercetări pedagogice — a cărui școală experimentală a devenit între timp acest liceu — de Ministerul Învățământului și de Inspectoratul școlar al municipiului București, această inițiativă s-a materializat în mai multe etape.

Prima etapă a fost cea în care am urmat ca un număr din ce în ce mai mare de lecții și activități instructiv-educative să se desfășoare în laboratoare, cabinete și ateliere școlare. Pentru realizarea acestui obiectiv am creat treptat, cite un astfel de spațiu pentru fiecare obiect prevăzut în planul de învățământ. Am început cu laboratoarele de fizică, chimie și biologie care, după părerea noastră, nu pot să lipsească din nici o școală a zilelor noastre. Am creat apoi primul laborator lingvistic și cabinetele de matematică, geografie, istorie, literatura română etc.

Obiectivul celei de a doua etape l-a constituit trecerea la desfășurarea procesului instructiv-educativ exclusiv, în laboratoare, cabinete și ateliere școlare pentru anumite clase ale liceului. Caracteristica principală a acestei etape, de fapt cea mai dificilă, a constituit-o funcționarea unui număr de clase ale școlii care au lucrat în sistemul de predare numai în laboratoare, cabinete și

ateliere în timp ce restul claselor au utilizat instalațiile liceului după sistemul tradițional. În ce privește dezvoltarea bazei tehnico-materiale a școlii, aceasta este etapa în care am trecut la dublarea sau triplarea numărului de instalații pentru fiecare obiect de studiu în funcție de necesitățile impuse de planul de învățământ. Ca urmare, în prezent dispunem de trei cabinete de matematică și un laborator pentru studiu și aplicații la mașini de calcul, dotat între altele cu un calculator electronic — cea mai modernă instalație a liceului —, de trei laboratoare de fizică, trei pentru predarea limbilor moderne, două pentru chimie, două pentru biologie, trei cabinete pentru literatura română, două pentru istorie ș.a.m.d. Am creat, de asemenea, un atelier auto, cu 5 secții, un atelier pentru legătoria de cărți, unul fotografic, o sală de gospodărie și artizanat etc.

Cea de a treia etapă, care a început o dată cu anul școlar 1971—1972 se caracterizează prin desfășurarea întregului proces instructiv-educativ, la toate clasele liceului și la toate obiectele de învățământ numai în laboratoare, cabinete și ateliere școlare.

Fără îndoială, aceasta reprezintă o etapă superioară a modernizării învățământului și va avea implicații deosebite asupra întregii activități școlare. Studiul în laborator sau cabinet permite elevilor să pătrundă în tainele matematicii, fizicii, chimiei sau biologiei, să sesizeze fenomenele esențiale ale fiecărei științe care se predă în școală și să le verifice în cutezătoare aplicații practice. O astfel de activitate contribuie în mod deosebit la traducerea în fapt a îndecățiilor partidului privind o mai mare apropiere a învățământului de viață, de practică, de specificul societății noastre contemporane, de nevoile și exigențele ei crescânde. Lecțiile și aplicațiile practice în laboratoare, cabinete și ateliere îi familiarizează pe elevi cu minuirea unor aparate moderne, complicate cu care se vor întâlni mai târziu în viață, în producție și imprimă astfel învățământului caracterul nou, indicat de conducerea partidului. Cu alte cuvinte, desfășurarea procesului instructiv-educativ numai în laboratoare, cabinete și ateliere permite realizarea unei puternice suduri între cunoștințele științifice, teoretice și activitatea practică a școlii.

Munca în laboratoare, cabinete și ateliere școlare contribuie, de asemenea

Liceul „Ion Neculce”: laboratorul pentru studiu și aplicații la mașini de calcul

la stimularea inițiativei și a spiritului creator, îi pune pe elevi în situația de a depăși stadiul de simpli înregistrați de cunoștințe și a deveni participanți activi la procesul de investigație științifică, de căutare creatoare, ceea ce conferă cunoștințelor acumulate trăinicie și eficiență.

Experiența liceului nostru a demonstrat că desfășurarea procesului instructiv-educativ în laboratoare, cabinete și ateliere școlare exercită o puternică influență în direcția realizării caracterului formativ al învățământului. Mijloacele tehnice moderne cu care sunt dotate aceste instalații îl eliberează pe profesor de anumite sarcini caracteristice învățământului preponderant informațional, creându-i condițiile necesare pentru a valorifica mai deplin infinitele valențe educaționale ale fiecărui obiect de studiu. Aceste mijloace permit profesorului o mai bună cunoaștere a elevilor, a posibilităților lor individuale, a resurselor lor intelectuale și fizice. Ele determină manifestarea la școlari a unor calități care în condițiile utilizării numai a mijloacelor tradiționale rămân ascunse ochiului profesorului și, în consecință, în

fara preocupărilor lui pentru șlefuirea personalității elevului.

O mare însemnătate pentru perfecționarea activității educative o au și instalațiile speciale puse la îndemina cadrelor didactice pentru desfășurarea procesului educațional. În acest sens liceul nostru dispune de un cabinet bine utilat pentru munca educativă și de un laborator pentru orientarea școlară și profesională a elevilor, iar de la 15 septembrie 1971 a fost dat în exploatare și cabinetul de filozofie.

Dar, oricât de moderne vor fi instalațiile și oricât de avansate mijloacele de învățământ, elementul decisiv în aplicarea sarcinilor trasate de partid în vederea intensificării activității educative și de pregătire politică în școli și facultăți îl constituie corpul profesoral, oamenii de la catedră. Iată de ce noi, dascălii, sintem hotărâți să facem tot ce depinde de noi pentru a ridica nivelul instructiv-educativ la nivelul cerut de actuala etapă a dezvoltării societății noastre socialiste.

Prof. emerit ION DRAGU
directorul Liceului „Ion Neculce”
București

Liceul „Ion Neculce”: în laboratorul de fizică.

PERFECTIONAREA — în dezbaterile consiliului profesoral al I. C. P. P. D.

Din legea nu de mult apărută, care prevede perfecționarea și reciclarea întregii populații salariale a țării noastre, decurg sarcini noi și de o deosebită însemnătate pentru personalul didactic. Obligat el însuși — prin respectiva lege — la o preocupare sporită pentru propria sa perfecționare, personalul didactic este cu atât mai mult solicitat să acorde atenție acestor chestiuni, cu cât este chemat nu numai să asigure un înalt nivel, corespunzător exigențelor sociale contemporane și de perspectivă în domeniul instruirii și educării elevilor, dar să contribuie și la perfecționarea pregătirii salariaților de cele mai diverse categorii.

Consiliul profesoral al Institutului central de perfecționare a personalului didactic s-a întrunit în zilele de 24 și 25 septembrie într-o ședință largită care a luat în dezbateri, în lumina ultimelor documente

de partid și a planului de măsuri elaborat de Ministerul Învățământului pentru traducerea în viață a sarcinilor care-i revin din aceste documente, tocmai această problemă a perfecționării corpului didactic.

În cuvântarea rostită la deschiderea lucrărilor, ministrul învățământului Mircea Malița arăta că în momentul de față perfecționarea pregătirii personalului didactic își propune două obiective deosebit de ambițioase: pe acela de a cuprinde un număr mult mai mare de cadre didactice în procesul de perfecționare și de a desfășura acest proces într-o manieră mult mai eficientă. Numărul profesorilor cuprinși în procesul de perfecționare trebuie să atingă cifra de 15.000 pe an, iar eficiența va trebui să fie astfel asigurată încât să se elimine orice manifestare de formalism, să se folosească la maximum dbrința

profesorilor de a se perfecționa, disponibilitățile de timp și de mijloace. Va fi foarte greu, sublinia ministrul învățământului, pentru corpul profesoral să-și îndeplinească sarcinile de reciclare pentru alte categorii de salariați dacă nu va ridica la rang de model învățământul pentru cadrele didactice.

Formulând unele sugestii privitoare la modalitatea în care ar trebui să funcționeze perfecționarea, vorbitorul arăta mai departe că, în general, până acum, s-a folosit de preferință sistemul de a duce oamenii la cursuri și că această schemă a fost prea puțin depășită, desi este foarte costisitoare și presupune trambalarea inutilă a profesorilor. Vă rugăm — spunea vorbitorul, adresându-se

plenului consiliului — să ne dați o schemă bună, de soluții necostisitoare, în care baza să fie rămânerea omului pe locul de muncă, parcurgerea unui îndelungat curs individual bazat pe bibliografie și studiu personal presărat și sprijinit de cursurile serale pe care dv. și universitățile să le țineți în localitățile respective, aducerea lor finală în vacanțe la un curs de o lună de zile, după un an de lucru individual. Solicitând consiliul să elaboreze o cât mai funcțională schemă a perfecționării, fără să se lase îngădit de convenții inutile, ministrul învățământului mai arăta că de calitatea acestei scheme va depinde înseși perfecționarea învățământului, abolirea scolasticismului care grevează încă asupra acestui domeniu.

Dată fiind actualitatea și acuitatea cu care se pun în momentul de față problemele perfecționării, vom prezenta, în numărul viitor al revistei, câteva din opiniile participanților la aceste dezbateri.

CUM AȚI ORGANIZAT ATELIERELE ȘCOLARE?

— De data aceasta ne răspund directori de licee —

Despre deosebita însemnătate a atelierelor școlare, a relației școală — întreprindere, a practicii de producție a elevilor în formarea acestora ca destoinici viitori oameni ai muncii — nu vom obosi să vorbim niciodată. Ne interesează buna experiență în acest sens, pentru a o face cunoscută — până la a ajunge bun al tuturor unităților școlare. Numai așa vom urma indicațiile conducerii de partid, a căror traducere în viață, înseamnă să-i aducem pe cei pe care îi instruiim și educăm, în stare să se integreze procesului muncii imediat după absolvirea școlii de cultură generală în cazul în care nu-și vor continua studiile în învățămîntul superior. Dacă admitem evidența că respectul muncii se dobîndește muncind — atunci nu trebuie precupețit nici un efort pentru a face din practica productivă a elevilor o adevărată disciplină de învățămînt.

Ce s-a întreprins, ce se întreprinde așadar, în aceste zile, în școlile noastre, în vederea luării în cele mai bune condiții a startului în ce privește pregătirea elevilor prin și pentru muncă?

Iată două secvențe, înregistrate la două mari școli din Capitală:

Prof. MIRCEA BALDOVIN,
directorul Liceului „Mihail Sadoveanu“:

**„Aproape 1000 de elevi vor învăța să muncească
și vor produce în atelierelor școlii“**

La Liceul „Mihail Sadoveanu“ sîntem întîmpinați de profesorul MIRCEA BALDOVIN, directorul școlii, și de încă cineva: profesorul ION BOTEZATU, inspector-șef pentru sectorul 2, care cunoștea, cum am văzut, la fel de bine preocupările de la această unitate.

— Cîți elevi numără liceul dv., tovarășe director?

— Cifra exactă: 1110.

— Sînteți dispus să stăm de vorbă despre...?

— Ei, bine — despre ce am putea sta de vorbă, mai ales în aceste zile de început de an școlar — suride interlocutorul nostru, dacă nu despre pregătirea și desfășurarea practicii productive a elevilor! Este imperios necesar, fiindcă, așa cum spune o vorbă a noastră, bătrînească — ziua bună, de dimineață se cunoaște...

— Prin urmare, cîți dintre cei 1110 elevi ai liceului își vor desfășura activitatea productivă în ateliere? Și cum o vor face anume, la ce secții, în ce condiții?

— Aproape 1000 vor lucra aici, vor învăța să muncească și vor produce în atelierelor școlii. Ceilalți — în

secții ale întreprinderii poligrafice „13 Decembrie“. Școala dispune de două ateliere electro-montaje, unu de lăcătușărie, unu de tinichigerie și alte două de croitorie-artizanat, acestea din urmă exclusiv pentru fete. În total șase ateliere, unde se va lucra, ca și anul trecut, în două schimburi de cîte circa 20 de elevi — cinci zile pe săptămîină. Ne bucurăm de patronajul efectiv, generos al mai multor întreprinderi: Electro-aparataj, I.U.C.T., I.R.M.A., „Nufărul“ și Fabrica de confecții și tricotaaje.

— Cum vă explicați sprijinul — pe care l-ați numit „generos“, al atîtor întreprinderi?

— Foarte simplu: elevii noștri și-au dovedit utilitatea practic, ajutînd prin munca lor, după puterile lor, firește, la îndeplinirea sarcinilor de producție ale întreprinderilor amintite. Să nu vă mirați! Noi am conlucrat cu aceste întreprinderi și pînă acum. Avem deci măcar un început de tradiție. Elevii liceului au făcut aici — în ateliere — montări și ajustaje la aparate electrice de joasă tensiune, diverse asamblări, au lucrat la strung, la mașini de găurit electric, la polizoare electrice, case de bachelită (finisaj), sonerii, întrerupătoare etc. Am avut chiar co-

menzi. Astfel, am confecționat pentru întreprinderea „Nufărul“ — pardesie din abă, cu motive de artă populară românească de toată frumusețea. Cu aceste produse ne-am prezentat și la un concurs, la care am obținut premiul I. Iar atelierul nostru de croitorie a organizat o expoziție cu vînzare, care ne-a adus și venituri, deocamdată modeste e drept; e vorba de cîteva mii de lei. Vă închipuiți însă ce stimulent reprezintă pentru copii valorificarea muncii lor! Să ai, de la această vîrstă, sentimentul utilității tale efective, nu e puțin lucru. De altfel, în acest nou an școlar avem de gînd să lărgim gama expozițiilor noastre, dacă nu cumva să le dăm un caracter permanent chiar.

— Ne gîndim — intervine inspectorul școlar, prof. Ion Botezatu — să organizăm, într-un viitor apropiat un magazin expoziție cu vînzare, cu caracter permanent, pentru toate școlile din sector.

— În fond asta și urmărim — își reia firul gîndurilor directorul liceului — să-i facem pe elevi să îndrăgească munca, să fie conștienți de rostul, necesitatea ei, și să i se integreze cu abnegație și pricepere de îndată ce vor termina școala. Este și ceea ce ne cere partidul — spre binele întregii noastre societății socialiste în care trăim.

Prof. emerit EMIL STANCU,
directorul Liceului „Matei Basarab“:

**„Sprijinul masiv al întreprinderilor care ne
patronează este explicația bunei dotări tehnice a
atelierelor noastre“**

La Liceul „Matei Basarab“, preocupările sînt aceleași:

— Începînd din acest an școlar — ne informează profesorul emerit EMIL STANCU, directorul liceului — pe lângă școala noastră vor funcționa 7 ateliere, grupate într-un fost local de școală generală de pe strada Bujor-haiducul. Este vorba de un centru interscolar deservind și liceele nr. 39 și 43. Secții: lăcătușărie, electro-tehnică, țesut co-

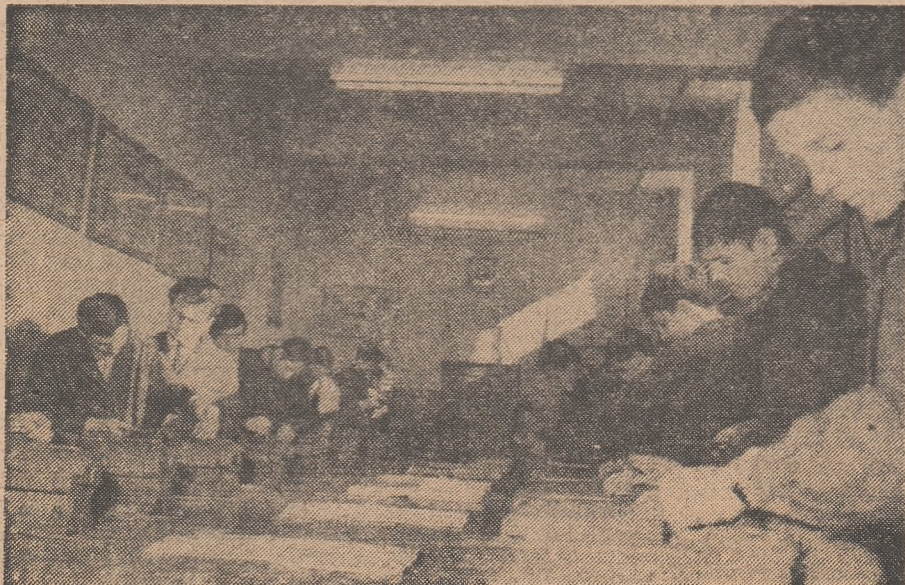
Dar, să trecem prin ateliere — mă invită prof. Baldovin.

Am vizitat cele șase secții... Am fost impresionați de ordinea ce domnea peste tot, de dotarea atelierelor. La secția de croitorie se lucra din plin. Atmosferă de seriozitate, de preocupată hărnicie. Am vorbit despre asigurarea tehnicii securității muncii — de altfel în atenția permanentă a conducerii liceului, despre îndrumarea tehnică de specialitate a elevilor. În această privință, nu e lipsit de interes să arăt că Liceul „Mihail Sadoveanu“ se bucură de serviciile mai multor lucrători de specialitate: un maestru-lăcătuș (cu normă completă la școală), doi profesori-maiștri (de la I.R.M.A., cu cîte 6 ore săptămînal), șase profesori-maiștri (de la Întreprinderea de Electro-aparataj, cu aceeași normă), trei profesori-maiștri de croitorie (cu normă completă). De asemenea, patru ingineri de la întreprinderea poligrafică „13 Decembrie“ asigură îndrumarea de specialitate a elevilor care își fac practica în producție acolo.

— Și totuși — încheie convorbirea noastră directorul liceului — sîntem încă la început de drum. Atelierele noastre sînt departe de imaginea pe care le-o întrezărim...

Un bun început de drum! — sîntem de părere noi.

Laboratorul, atelierul-școală, cabinetul de specialitate, cercul științific-tehnic al elevilor completează cu elemente moderne, dinamice sistemul nostru de învățămînt, tot mai strîns legat de producție, integrat procesului de desăvîrșire a societății noastre socialiste. În imaginile alăturate, momente din activitatea unor ateliere de lăcătușărie-mecanică și dintr-un cerc de electrotehnică.

MUNCA — disciplină de învățămînt

insuficient. Elevii Liceului „Matei Basarab” au acces la el numai două zile pe săptămînă, în două schimburi, ceea ce este stingheritor. Jumătate din cei 1280 elevi ai noștri efectuează practica de producție la întreprinderi însă („Timpuri noi” : prelucrări mecanice, și întreprinderea „Crinul” : confecții-tricotaje), așa încît, deocamdată socotesc că nu trebuie chiar să ne plîngem. Nu se rezolvă instantaneu toate aspectele cu care sîntem confrunțați în organizarea și desfășurarea practicii productive a elevilor. Vreau să subliniez însă înțelegerea de care ne bucurăm în acest sens din partea întreprinderilor care ne patronază. Și nu sînt puține : I.O.R., I.R.M.E., cooperativele „Radio-progres”, „Arta populară”, „Arta mobilei”, „Sporul”. Acum vă explicați buna dotare cu tehnică de producție a atelierelor noastre ?

— Credeți că e bine să fiți patronați de mai multe întreprinderi ?

— Bineînțeles ! Cu cît mai multe — cu atît mai diversificate vor fi, ca specializare, atelierelor școlii. În acest fel avem posibilitatea să venim în întîlnirea înclinațiilor elevilor noștri. Am de părere că peste tot, acolo unde este cu putință, trebuie să se procedeze la fel. Dezvoltarea industriei noastre are o înrîurire deosebită și asupra noastră. Consolidarea școlii, în spiritul indicat de partid, e în directă legătură cu ajutorul material și de îndrumare tehnică pe care îl primește din partea întreprinderilor.

— Avînd aceste condiții asigurate, vă propuneți, tovarășe director, să efectuați cu elevii dv. comenzi pentru vreo instituție sau întreprindere ?

— Pentru început, vom primi comenzi din partea Inspectoratului școlar pentru case de copii, creșe, cămine. De asemenea, din partea cooperativei „Radio-progres”, (asamblări de piese electro-tehnice). La care aș adăuga produse lucrate în mod special pentru autototarea secțiilor, atelierelor școlare. Să-i învățăm pe elevi să-și poarte și singuri de grijă, nu numai să aștepte, mai mult sau mai puțin pasivi, utilizarea și reutilizarea locului lor de muncă de către alții. Așadar, atelierelor școlii vor produce, pentru propria lor înzestrare, clești, ciocane, șurubelnițe, sonerii, comutatoare, truse de piese auxiliare, după cum tot aici vom confecționa și ha-

late de protecție pentru elevi. Mai mult : aș spune că în centrele urbane, atelierelor școlare ar trebui să producă și pentru utilizarea unităților din mediul rural, care au mai puține posibilități în această direcție.

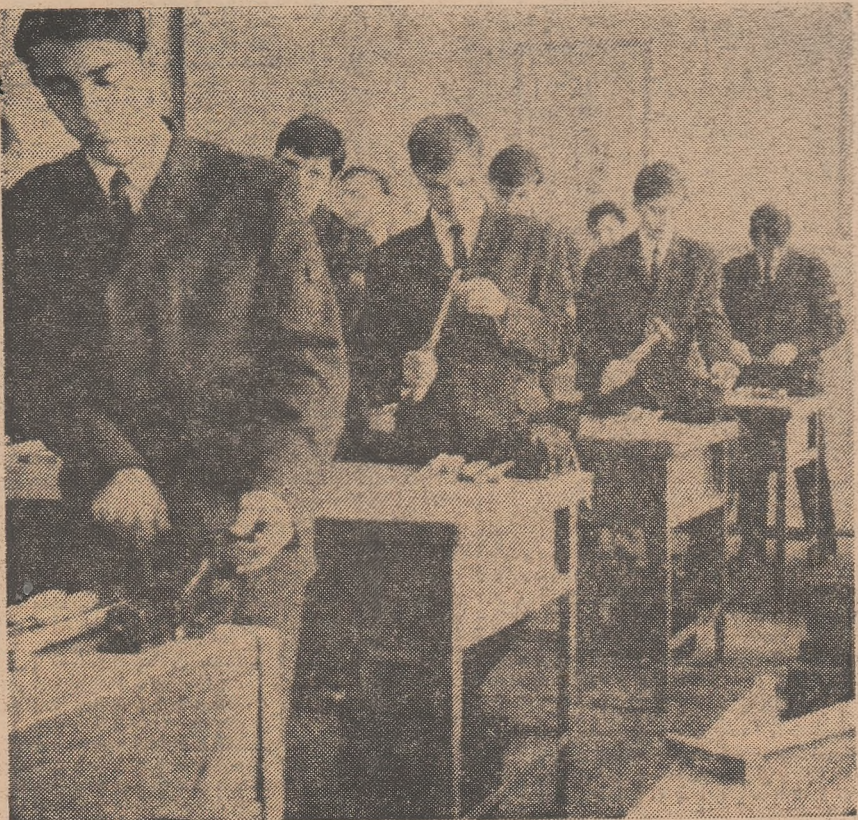
În încheierea convorbirii noastre, directorul Liceului „Matei Basarab” revine la atelierul interșcolar, care îl preocupă în mare măsură. În viziunea sa, acestea ar trebui să fie conduse de un inginer care să lucreze pe post de director adjunct al liceului sau al grupului de școli deservite ; de asemenea, avînd în vedere complexele activități din atelierul interșcolar, se impune încadrarea lor cu personal de specialitate : un maestru pentru coordonarea tehnică ; unu-doi maiștri pentru întreținerea utilajelor, un administrator pentru achiziționare de materiale, încheiere de contracte, desfășurarea produselor realizate etc.

— Vă imaginați ce-ar însemna pentru elevi, pe plan educativ, să știe, să vadă că munca lor, transformată în bunuri de consum, intră în circuitul obișnuit comercial pentru oamenii muncii — ne spune directorul. Poate că cer cam mult, dar o fac fiind convins că succesul practicii productive din școli va depinde de o cît mai ireproșabilă și grabnică organizare a ei. Cu contribuția Ministerului Învățămîntului, a altor ministere de resort, a întreprinderilor, instituțiilor noastre — pe care am avut-o și pînă acum — totul este posibil.

Am plecat și de la această școală reflectînd, reflectînd... Desigur, proza simplu nu este. Nu se ajunge, în nici o acțiune, dintr-o dată, la realizarea ei perfectă. Dar însăși ridicarea atîtor probleme, cu toată seriozitatea, cu maturitate de gîndire, vorbește de la sine despre preocuparea conducerilor de școli pentru organizarea și desfășurarea în cele mai bune condiții și cu rezultatele așteptate — a practicii productive a elevilor. Inițiativele pe care le-am constatat la cele două licee vizitate — din această perspectivă, ne-au convins că sîntem pe drumul ce ne va conduce la materializarea indicațiilor conducerii de partid, privind transformarea școlii românești într-o universitate a muncii, legată de viață și pusă hotărît în slujba vieții.

Convorbiri realizate de
HRISTU CĂNDROVEANU

PANORAMIC

Alături
de
făurarii

belșugului acestei toamne

Asemeni apelor contopite într-un uriaș fluviu, imensele valori de muncă strînsă în roadele pămîntului capătă o singură identitate. Ele personifică, fiecare, o forță impresionantă, aproape nemărginită ; sînt forțele care i-au determinat pe acei care, în străvechea Chină și în Grecia antică, au citit filozofia materialistă să înscrie pămîntul și apa printre elementele fundamentale ale lumii.

Dar nu elementelor naturii le închinăm aceste însemnări, ci oamenilor care au călăuzit forța fecundă a pămîntului spre finalitatea ei vitală, pe care poporul nostru o exprimă de veacuri în cuvintele : am strîns belșugul holdelor în hambare.

Anul acesta a participat la culesul aurului vegetal pe întinsul holdelor de porumb, la strînsul comorilor de țării, arome și culori din livezi și vii, o armată de sute de mii de tineri din școli — liceeni, elevi ai claselor mari ale școlilor generale. S-a scris cîndva, anul trecut încă : „munca tinerilor simbolizează participarea lor entuziastă la activitatea pe ogoare”. Imaginea ne apare astăzi insuficient de cuprinzătoare, necesitînd precizări în adîncime. Căci ceea ce întreprind astăzi tinerii din școli, pe ogoare, de-a lungul și de-a latul țării, ca și ceea ce au realizat ei prin muncă pe marile șantiere ale patriotismului și entuziasmului, depășește cu mult valorile unui simplu simbol, oricît de cuprinzător ar fi acesta. Munca acestor tineri se exprimă în mari valori materiale, în acumulări de belșug și bunăstare pentru întreaga țară.

Scriam, la început, că atunci cînd este vorba de roadele pămîntului cu greu poți să măsoară, să precizezi contribuția fiecărui om la dobîndirea lor, că ele sînt, în primul rînd, o expresie a muncii colective. De altfel, ora bilanțurilor nu a sosit încă, munca elevilor pe vastele întinderi de pe care se recoltează porumbul este în plină desfășurare, ca și rodnica lor activitate de culegători în livezi și vii. Dar ajunge să înmulțim norma unei zile de muncă cu numărul de 10.000 al tinerilor din școlile județului Olt care lucrează la recoltarea porumbului, cu cei 10.000 de elevi din județul Vaslui, 20.000 — din județul Timiș, cu zecile de mii de școlari din aproape fiecare județ al țării, care muncesc la strînsul recoltei de pe ogoare, să ținem seama în calcul de săptămînile petrecute de acești tineri pe ogoare, pentru a totaliza milioane de kilograme de porumb strîns în silozuri și magazii și sute de mii de kilograme de fructe strîns din rodul acestei toamne îmbelșugate.

Nu mai dămînca trecută, în județul Ilfov, 15.000 de elevi și-au alăturat eforturile lor la cele ale celor peste 100.000 de membri cooperatori și peste 10.000 de salariați din Giurgiu, Oltenița, Buftea și Urziceni, în marea bătălie a recoltării. Ajutorul dat de elevi la strînsul recoltei este apreciat de aceștia cu calde cuvinte de laudă. Ne-a fost întinsă, declara președintele Cooperativei agricole din comuna Girbovi, o mînd de ajutor exact în momentul cînd aveam mai mare nevoie de ea. Ploile de la începutul toamnei determinaseră o întîrziere a lucrărilor ce părea greu de recuperat. Astăzi însă, datorită ajutorului primit de la brigăzile de tineri care și-au cuplat eforturile cu ale cooperativelor și ale altor categorii de salariați, putem spune că am luat-o chiar înaintea timpului.

Munca desfășurată în această toamnă pe ogoare a însemnat, între altele, pentru mulți tineri din Argeș, Dolj, Brăila și alte județe o importanță confruntare cu tehnica. Ei au putut înțelege „pe viu” prin participarea directă la extinderea rețelei de irigații, îndigări și desecări că agricultura contemporană înseamnă angajarea masivă a științei și tehnicii moderne pentru a smulge naturii — uriaș cadru al muncii umane — producții cît mai bogate. Activitatea în agricultură a sutelor de mii de elevi devine astfel un nou prilej de cunoaștere și familiarizare cu complexitatea vieții de producție.

La fel de însemnate sînt și valorile morale ale muncii tinerilor pe ogoare. Cooperativii din Muntenii de Jos au adresat cuvinte de mulțumire, adînc simțite, elevilor din Vaslui, care au contribuit la stringerea la timp și fără pierderi a lanurilor de porumb și degajarea ogoarelor pentru semănatul grului de toamnă ; tinerii din școlile Birladului și-au câștigat, prin munca lor, respect și cinstită printre cooperativii din Zorleni, ca și elevii liceelor timișorene în rîndul țărănilor cooperativiști din Giroc sau școlarii din Lugoj printre cei care muncesc pe ogoarele Hazerișului.

Este o toamnă obișnuită pe întinsul pămînturilor românești, poate mai îmbelșugată decît în alți ani. O toamnă care însă, pentru numeroși tineri, mai ales cei care învață în liceele marilor orașe, are un profund caracter inedit : ei învață să simtă gustul muncii pe ogoare înainte de a gusta din roadele îmbelșugate ale pămîntului. Și aceasta este o școală care-și va pune, adînc, amprenta asupra caracterului lor.

M. HERIVAN

catedra

Strategii și tactici didactice în predarea fizicii

Strategiile și tacticile predării fizicii desprinse din noua teorie a instruirii (J. S. Bruner, E. Galanter, A. Darinski, J. Dumazedier, E. Fischbein, P. Popescu-Neveanu ș.a.) implică, drept o componentă importantă, munca simultană a profesorului de specialitate cu elevul și cu manualul. Pentru elev se cere descifrat totul, începând cu titlul lecțiilor, noțiune după noțiune, idee după idee, concept după concept, deprindere după deprindere, experiment după experiment, dezvoltând astfel structura și formele care se subsumează sferei problematice respective — fenomene fizice, legi, principii, aplicări în practică și tehnică. Aceasta este, în același timp, o cerință stringentă a modernizării învățământului fizicii, a îmbinării teoriei cu practica și a formării concepției materialist-dialectice a elevilor cu privire la interacțiunea fenomenelor, la transformări și schimb de energie.

În predarea fizicii la clasa a XII-a reală ne întâlnim atât în exprimarea titlurilor de lecții, a noțiunilor și conceptelor (cuantă, foton, spin, număr cuantic, număr cuantic magnetic ș.a.), cât și în formularea definițiilor cu foarte multe elemente cu totul noi pentru elevi. În cele ce urmează ne vom referi, în principal, la strategiile și tacticile activității profesorului cu manualul de fizică pentru această clasă ediția 1971 (autori: M. Oncescu, M. Petrescu-Prahova, I. Petrescu-Prahova, Tr. Popescu).

Este de observat, de la început, un fapt important: textul duce strategiile și tacticile didactice pînă la un anumit punct, iar profesorul trebuie să prelungească acest drum către gândirea concretă a școlarului. E o operație similară cu aceea pe care au făcut-o, în decursul perfecționării fizicii și tehnicii, cercetătorii, cînd pentru a amplifica observarea obiectelor (detalii, formă, mărime) au imaginat lupa, apoi microscopul, pe urmă ultramicroscopul și în cele din urmă microscopul electronic.

Prima strategie a activității cu textul am denumit-o *strategia celor patru dimensiuni de stil didactic: nivelul și actualitatea științifică, profunzimea și detaliul, extinderea și corelarea, și, în fine, dimensiunea metodică*.

Dimensiunea *actualitate științifică și nivel* înseamnă aducerea cuantumului de informație impus de programa de învățămînt la ultimele cercetări și descoperiri. Ea are o deosebită importanță în teme ca „microscopul electronic”, „drum optic”, „tuburi videocaptoare și tuburi videoreceptoare”, „particule-antiparticule”, „centrale electronucleare” ș.a. Pentru pregătirea acestor teme profesorul va face apel la cele mai noi lucrări de specialitate.

Dimensiunea *profunzime și detaliu* presupune determinarea a ceea ce este „necesar și suficient” ca elevul să poată înțelege cum acționează legile fundamentale ale naturii fizice a substanțelor: legea conservării energiei, legea echivalenței masă-energie, principiul echipartitiei energiei, legea conservării momentului cinetic. Prevedem teme ca „fotometria”, „dispersia luminii și spectrele vizibile — ultraviolet, infraroșu, röntgen”, „modelul atomic al lui Bohr”, „generatorii cuantici”, „energia de legătură medie pe electron”, „eliberarea energiei nucleare”. Profesorul va completa manualul cu elemente clarificatoare și își va întregi lecția cu tabele sinoptice privind relațiile dintre factorii fizici care definesc fenomenul, aducînd totodată completări explicative la graficele din text.

Dimensiunea *extindere și corelare* acționează în cadrul aplicării cunoștințelor de fizică la alte discipline de învățămînt. Bunăoară temele „pături electronice”, „nivele energetice ale electronului în atomul cu mai mulți electroni”, „structura electronică a atomilor și sistemul periodic al elementelor” sînt susceptibile de extindere și corelare cu temele „locul metalelor tranzitionale în sistemul periodic”, „învelișurile electronice și regulile orbitelor” din programa de chimie de clasa a XI-a. „Legea Moseley” se corelează cu două capitole studiate anterior „raze Röntgen” și „serii spectrale”, iar la tema „amplificatori și generatori cuantici” extinderea se face asupra temelor „fotoamplificatorul”, „norul electronic”, „fotonul”.

Cea de a patra dimensiune — *dimensiunea metodică* — vizează modul cum este condusă gândirea elevului, în o-

perații mintale, către însușirea unor teorii, a unei scheme, a unui grafic, a unei definiții sau a unui enunț. Textul manualului realizează această dimensiune prin organizarea conținutului informațional al temelor în unități metodico-didactice scurte, concise, simplificatoare. Ceea ce este expus în textul fiecărei teme poate fi întregit relativ ușor, prin explicații suplimentare date de către profesor. Ici și colo, unitatea de conținut informațional este insuficientă. Bunăoară în tema „polarizarea luminii” nu se insistă, de la început, în definirea „razei de lumină naturală” și apoi în definirea „razei de lumină polarizată”. Or, în multe alte teme e neapărat necesar să se facă apel la noțiunile însușite la fotometrie.

A doua strategie cu tacticile ei constă în *stabilirea*, chiar de la începutul anului școlar, a *tipurilor și sistemelor de lecții*. Pentru ca elevul să nu rămână cu noțiuni dispartate, nelegate între ele, lipsite de aplicare practică sau fără efect în formarea de deprinderi specifice fizicii, profesorul își elaborează sistematica metodico-didactică a lecțiilor, proporționîndu-și materialul în diferitele tipuri de lecții.

Pentru tipul lecției de comunicare se pretează introducerea în capitolul „optica”, „fizica atomică și nucleară”, unor lecții la temele „mijloace de detecție și măsurare în fizica nucleară”, „energia nucleului atomic”, „centrale electronucleare” (cu proiecții de diafilme).

Lecția-prelegere poate cuprinde foarte bine teme ca „fotonul, lumina fenomen ondulatoriu și corpuscular”, „amplificatori și generatori cuantici”, „particule elementare”.

Lecția combinată este potrivită la teme de mai mică întindere, cu un conținut informațional mai abstract, printre care menționăm „lentile — clasificare, imagini”, „difracția luminii”, „interpretarea regulii de cuantificare”, „fuziunea nucleară” ș.a. Pot fi realizate lecții-combinate, cu folosirea instruirii programate, la teme ca „aparate și instrumente optice”, „spectrul de unde electromagnetice”, „reactori nucleari”, teme la care există multă terminologie, definiții, idei, ce trebuie reținute din teme anterioare și transpuse

într-un subiect de fixare definitivă.

În cadrul unor lecții de fixare a cunoștințelor și formare de priceperi și deprinderi pot fi rezolvate probleme la teme ca „refracția luminii și reflexia totală”, „interferența luminii”, „serii spectrale”, sau pot fi efectuate lucrări de laborator la teme ca „determinarea indicelui de refracție”, „obținerea spectrului de difracție cu rețeaua optică”.

Lecția de recapitulare și sistematizare a cunoștințelor poate fi folosită în teme ca: „aparate optice”, „spectre de emisie și absorbție”, „aplicațiile efectului fotoelectric”, „tipuri de reacții nucleare”. De obicei, acest tip de lecție se încadrează în ceea ce se numește *sistem de lecții*. Bunăoară, la capitolul „optica fonică”, după o lecție-prelegere, o lecție combinată și una de lucrări în laborator, efectuăm, drept încheiere a capitolului o lecție de recapitulare și sistematizare.

Lecția de verificare și apreciere a cunoștințelor va fi folosită mai ales acolo unde e nevoie să fixăm temeinic ideea însoțite de calcule, definiții și interpretarea fenomenelor fizice. De exemplu, teme ca „spectroscopul și analiza spectrală”, „aplicațiile radiațiilor Röntgen”, „elemente de dinamică relativistă” etc.

Efectuarea unui experiment demonstrativ, rezolvarea de probleme aplicative etc. reprezintă tactici didactice subordonate fie scopului lecției, fie conținutului și structurii ei, fie momentului final al fixării.

Al treilea grup de strategii și tactici îl constituie strategiile „modelării”, „algoritmizării” și „problematizării”, utilizate pentru a pătrunde în esența fenomenului fizic, pentru reținerea unor grafice, a unor date numerice de factori fizici (indice de refracție, lungimi de undă, mase și numere atomice) sau prezentarea interrelației unor factori fizici.

Aplicarea acestor strategii și tactici nu dispune încă de modele deplin determinate, deschizînd un cîmp larg acțiunii didactice creatoare a profesorului, pe fundalul aplicării noii teorii a învățării.

Conf. univ. PETRE POGĂNGEANU
Cluj

Etapele rezolvării problemelor prin metode algebrice

Credem că nu spunem o noutate afirmînd că în rezolvarea problemelor prin metode algebrice elevii, indiferent de clasă, se descurcă ceva mai greu. Asta pentru că, în majoritatea cazurilor, le scapă legătura care există între problema ce trebuie rezolvată și metoda algebrică utilizată în rezolvare. Organigrama prezentată de noi în figura alăturată, subliniază, după părerea noastră, principalele etape prin care trebuie să se treacă pentru rezolvarea unei probleme, dacă se dorește a fi rezolvată cu ajutorul metodelor algebrice.

În speranța că textele scrise în cele 8 blocuri ale organigramei exprimă esența fiecărei etape, ne oprim în cele ce urmează, pe scurt, asupra următoarelor aspecte:

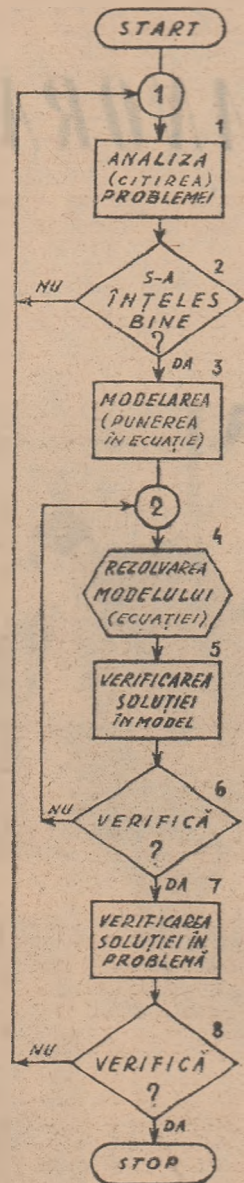
1. Procesul de rezolvare al unei probleme prin metode algebrice are 3 puncte de decizie (cele trei romburi). Continuarea procesului de rezolvare este posibilă numai dacă se răspunde DA la întrebarea din aceste trei puncte de decizie.

2. Blocul nr. 4 reprezintă întreaga procedură de rezolvare a modelului ales. Dacă, de exemplu, problema se rezolvă printr-o ecuație de gradul I cu o necunoscută, acest bloc (4) reprezintă de fapt întreaga organigramă de rezolvare a acestei ecuații (publicată în nr. 8 al „Tribunei școlii”).

3. Etapa de analiză (blocul 1) este hotărîtoare în continuarea corectă a întregului proces de rezolvare, de aceea trebuie să i se acorde toată atenția.

4. Subliniem că rezolvarea de către elevi a problemelor prin metode algebrice, este de fapt primul pas spre a ceea ce ocupă de rezolvarea problemelor concrete (impuse de viață), utilizînd metodele matematice. Acest gen de cercetare aparține ciberneticii, iar acest prim pas al elevului trebuie pregătît cu toată atenția, pentru a face din el un viitor bun cercetător. Așa se explică faptul că, în organigrama alăturată, în loc de ECUAȚIE, am preferat noțiunea de MODEL, dînd astfel o mai mare generalitate acestui proces.

Prof. V. MUSTĂȚEA
cercetător ȘT. MUSTĂȚEA
București

Orele de dirigenție cu preadolescenții

Elevii claselor V—VIII — cu care începe de regulă activitatea educativă perioadă de dirigenție — se află în perioada preadolescenței. Această etapă de dezvoltare are o seamă de particularități anatomico-fiziologice, psihice și sociologice care trebuie avute în vedere în munca educativă. Este firesc ca discuțiile purtate la orele de dirigenție să se axeze pe teme care îi interesează și-i preocupă pe elevi la această vîrstă și care sînt impuse de cerințele pedagogice-didactice.

Clasa a V-a, în care de obicei elevii încep activitatea cu mai mulți profesori, și în care învață copiii de proveniență eterogenă, necesită ore de dirigenție și acțiuni care contribuie la închegarea colectivului de elevi. În conținutul orelor de dirigenție își pot face astfel loc discuții pe probleme ca: „Clasa noastră este familia noastră”, „Prestigiul clasei noastre îl apără fiecare dintre noi”.

Tot acum, la început de ciclu de școlaritate, dirigențele își pune în mod firesc problema ridicării pe o treaptă superioară a deprinderilor de muncă intelectuală școlară. În acest sens cred că este bine să se prevadă ore de dirigenție pentru inițierea elevilor în tehnica muncii cu cartea, a studiului. Chiar în trimestrul I se pot insera pentru discuții teme de felul: „Cum să luăm notițe”, „Cum să învățăm acasă”, „Cînd și cum să ne facem temele” etc.

Clasele V—VIII pun, prin particularitățile de vîrstă ale elevilor care le compun, și alte probleme, cum ar fi valorificarea funcțiilor cognitive care se dezvoltă acum impetuos, cultivarea gândirii cauzale și a puterii de abstractizare. Sarcinile formative, pe această linie, ale procesului de învățămînt, pot fi rezolvate și cu contribuția unor ore de dirigenție în care se poate discuta despre: „A învăța = a gândi”, „A gândi = a descoperi cauzele fenomenelor”, „Rolul schemelor, planurilor și rezumatelor în învățare” etc.

Un rol important îl are stimularea gândirii cauzale și a imaginației elevilor și literatură științifico-fantastică pe care, după cum se știe, preadolescenții o apreciază mult. Cred că dirigențele nu trebuie să scape din vedere acest lucru. El poate da clasei o bibliografie selectivă în acest domeniu, scoțînd în evidență aspectele pe care elevii trebuie să le urmărească în cadrul lecturii. Personal socotesc că se pot organiza la orele de dirigenție și recenzii ale cărților citite, în lumina indicațiilor date de către diriginta.

Tendința de afirmare a spiritului de independență — trăsătură caracteristică pentru această etapă de dezvoltare — trebuie să fie canalizată într-o direcție justă. Orele de dirigenție sînt un bun mijloc, dacă dirigențele va introduce spre discuție și teme despre: „Ce înseamnă a te afirma?”, „Cum ne putem afirma ca elevi?”, „Independența nu înseamnă nesupunere la disciplină”, „Cum să ne alegem prietenii”, „Ce înseamnă un elev model” etc.

După cum se știe, datorită spiritului

de independență și tendinței de emancipare de sub tutela familiei ce se observă la preadolescenți, aceștia intră în conflict cu părinții ale căror cerințe nu le înțeleg sau chiar nu le acceptă. Sprijinul dirigintelui este în acest caz foarte necesar; el poate corija raporturile dintre copii și părinți, dezbătînd cu clasa probleme ca: „Părinții, cei mai buni sfătuitoari ai noștri”, „Sfaturile părinților izvorăsc din dragostea lor față de noi”, „Experiența de viață a părinților, tezaur de învățatură pentru noi” etc. Preadolescenții directă, dar sînt foarte sensibili la implicațiile educative și la sugestiile care se degajă din asemenea lecturi. De aceea sînt utile, după părerea mea, la orele de dirigenție și fragmentele din literatura clasică sau contemporană care vehiculează idei și sentimente morale. În acest caz este de apreciat începutul apariției de crestomații literare realizate pe coordonate ale educației morale.

Trebuie intens sprijinit procesul de autocunoaștere și autoanaliză al elevilor. Acest lucru este normal să se facă în mod indirect, supunîndu-i pe elevi la exerciții de cunoaștere a altor persoane — în primul rînd a propriilor colegi (principiul „cunoașterea de sine prin cunoașterea altuia”). Unii obișnuiesc să prezinte clasei în cadrul orelor de dirigenție caracterizări ale unor elevi, cerînd celorlalți să-i recunoască pe cei descriși. Cu acest prilej se poartă discuții care aprofundează caracterul acestor elevi și implicațiile etice ale conduitei lor.

Într-o etapă următoare elevii pot fi puși să se caracterizeze reciproc, după același procedeu, pentru ca, în final, să se poată caracteriza pe ei înșiși. Este ușor de presupus că de vîrstă de interesante, dar mai ales utile, devin asemenea ore de dirigenție.

Trebuie să discutăm cu elevii și probleme de interes general al clasei (cele particulare ale fiecăruia se discută individual). În clasa de VIII-a, de exemplu, cînd mulți dintre elevi se găsesc în pragul examenului de admitere într-o altă școală și cînd toți trebuie să fie ajutați concret în orientarea spre o meserie, se pot discuta: „Orice profesie necesită o temeinică pregătire”, „Important este ce pot și nu ce doresc, atunci cînd aleg o școală sau o profesie”, „Orice profesie și frumoașă, dacă o îndeplinești cu pasiune și pricepere” etc.

E de la sine înțeles că, sub impulsul cerințelor concrete, dirigențele poate să alcătuiască o gamă largă de teme educative din care să aleagă și să folosească pe cele corespunzătoare situației educaționale date. Aceasta nu exclude, anticipat, planificarea propriuzisă, de exemplu, a unor teme cu caracter teoretic mai larg, menite să ducă la formarea unui sistem de idei, și în dreptul în problemele de viață, ca în conduită socială.

Lector univ. ION DRAGAN
Timișoara

Un capitol de gramatică neglijat: conjugarea perifrastică

Prin forme perifrastice în gramatica română s-au înțeles unele moduri prezumtive, avînd fiecare câte două timpuri, prezent și perfect, și anume: prezumtivul *concesiv* (va fi știind, va fi știut), *dubitativ* (ar fi știind, ar fi știut) și *ipotetic* (să fi știind, să fi știut), care nu au ajuns încă la o definire și sistematizare precisă. Ele ar putea fi considerate forme compuse care completează paradigma conjugării active cu câteva moduri personale avînd valori deosebite de ale celorlalte moduri personale.

În afară de aceste moduri, care sînt mai degrabă compuse decît perifrastice, și în afară de formele diateze pasive, care alcătuiesc toate o conjugare perifrastică, avem în limba română unele forme perifrastice care nu s-au integrat stabil în sistemul flexiunii verbale. Este vorba de un ansamblu de forme verbale, poate chiar de un timp de conjugare aparte, anume o conjugare perifrastică *potențială*,

ce se realizează prin imbinarea conjunctivului prezent al unui verb cu diferite timpuri ale verbului auxiliar *a avea*: am să merg, aveam să merg, avui să merg, voi avea să merg, aș avea să merg etc.

Forma perifrastică cu prezentul verbului auxiliar este aprezent un viitor, denumit în gramaticile școlare, în mod impropriu, „viitor popular”. De fapt, este un prezent perifrastic potențial și ea atare nu exprimă acțiune desfășurată în momentul vorbirii, ci acțiune virtuală cu posibilitatea de actualizare în viitor. Și în gramatica latină prezentul perifrastic (iturus sum) nu indică acțiune în desfășurare ci numai potențialitate (am de gînd să merg) cu perspectivă de desfășurare în viitor, fără a fi vorba de desfășurare în viitor, perifrastic există în limba latină o altă formă, cu auxiliarul la viitor: iturus ero (voi avea de gînd să merg), așa cum și în gramatica română putem al-

In laboratorul audio-vizual

cătuș un astfel de viitor perifrastic: voi avea să merg.

Nu este sinonimie perfectă între viitorul indicativ și ceea ce noi am numit prezentul perifrastic potențial. Se poate observa nuanța semantică diferențială a formei perifrastice într-un text ca următorul, în care sensul logic precis dorit de vorbitor nu și-ar găsi expresia adecvată prin folosirea viitorului indicativ: „Luă apoi casmaua și începu să afineze pămîntul de dimprejurul cazanului, dar încet, cu măsură, fără pripire, ca omul căruia nu are să-i pese de nimeni și de nimic”, (I. Slavici, Comoara). Dacă s-ar fi folosit viitorul (nu-i va păsa), s-ar fi enunțat un act viitor cert și atît. Forma perifrastică (nu are să-i pese) ne atrage atenția și asupra unui act interior prezent, asupra unei intenții sau unui proces volitiv, al subiectului vorbitor, ceea ce s-ar traduce mai degrabă prin imbinarea *nu trebuie să-i pese* decît prin viitorul *nu-i va păsa*.

Actul potențial se poate situa și în trecut, avînd aparența unui viitor al

trecutului. Iată exemple de imperfect perifrastic perfect alcutit din conjunctiv cu prezentul și cu imperfectul verbului auxiliar: „Trebuia să mergem înainte împreună pînă ce unul din noi avea să cadă lat... Nu eu aveam să fiu acela.” (Z. Stancu, Jocul cu moartea).

Imbinările cu prezentul și cu imperfectul verbului auxiliar sînt frecvente, dar sînt posibile forme perifrastice potențiale și cu alte timpuri ale verbului *a avea*. Sînt posibile chiar cu formele mai rare, cum sînt cele ale prezumtivului, ca în textul „Ghiță îi trimisese vorbă *c-ar fi avînd să-i spună ceva*.” (I. Slavici, Moara cu noroc).

S-ar putea constitui astfel o întreagă conjugare perifrastică potențială ca anexă a conjugării active. Utilitatea ei apare evidentă mai ales ținînd seama că la analizele gramaticale din școală se sara peaste asemenea fapte de limbă sau li se dau soluții false.

Prof. emerit,
STEFAN IACOB
Brașov

Implicațiile redondanței în procesul de învățămînt

Învățămîntul este și trebuie, în general, să fie un sistem autoreglat care presupune transmiterea informației în funcție de gradul de dezvoltare și nevoile societății. Zicem autoreglat, pentru că procesul de învățămînt, ca atare, nu presupune o legătură univocă — de la sursă printr-un canal sau canale la destinatar, ci învățămîntul ca sistem, prin excelență, de transmitere a cunoștințelor, se modelează, se autoreglează în funcție de destinatar, de receptor, de necesitățile obiective ale dezvoltării sociale.

Născută în procesul evaluării matematice a informației, noțiunea de *redondanță* a fost și este apreciată de unii autori, A. Molles spre exemplu, ca avînd „...aproape același rol ca și noțiunea de cantitate de informație”.

Redondanța este tocmai abaterea de la realizarea informației maxime, adică faptul că între informația maximă existentă ca ideal de realizat în procesul comunicării și informația reală, efectivă, se află o distanță, o abatere, denumită redondanță. Adăugăm că năzuința, tendința spre obținerea informației maxime trebuie să fie o permanență deși, practic, nu se poate realiza decît pînă la informația relativă, reală, fiindu-ne că „maximul”, „absolutul”, nu există decît ca tendință, ca mers spre înainte în cunoașterea omenească.

Așadar, se va păstra întotdeauna o anumită distanță, o anumită redondanță necesară între informația maximă și cea eficientă, reală. Admițînd existența obiectivă a redondanței necesare pînă la pragul fixării informației, vom arăta că în procesul de învățămînt, cu cele două laturi ale sale, cît și în alte compartimente ale vieții sociale, își face loc uneori redondanța inutilă, nenecesară, inadmisibilă

chiar, ce duce implicit la scăderea informației. Redondanța nenecesară este prezentă, din păcate, atît la nivel de profesor-educator, cît și la nivel de elev.

Iată cîteva exemple de asemenea redondanță nenecesară în procesul de învățămînt, ce împiedică nu numai plusul de informație, ci devalorizează informația ca atare: surplusul de repetiție generează efecte care nu servesc uneori universului informațional; predarea stereotipă, folosind de regulă aceleași metode și procedee didactice, cît și cam același tip de lecție (de obicei mixt); detalierea excesivă în procesul comunicării sau explicării, ce destramă informația; folosirea inoportună și prea densă a citatelor; pretenții dogmatice din partea unor profesori de a li se răspunde așa cum au predat; absența perfecționării și autoperfecționării continue din partea propunătorilor și elevilor; bucherismul în învățare ș.a.

Recentele măsuri luate în domeniul perfecționării școlii românești vizează, printre altele, necesitatea nu atît a unui învățămînt „cantitativ-sumativ”, cît mai ales a unui învățămînt „calitativ-operant”, de unde și accentul deosebit ce trebuie acordat predării științelor sociale în școlile de orice nivel și profil.

Învățămîntul nostru trebuie să fie în primul rînd formativ, pentru a crește oameni activi, cu o gîndire receptivă și flexibilă, capabili de a traduce în fapt și acțiune, oriunde și oricînd legitățile obiective de dezvoltare ale societății noastre socialiste.

Acest lucru presupune, între altele, eliminarea redondanței nenecesare acolo unde mai continuă să existe.

Prof. OCTAVIAN ANA
Liceul de cultură generală din Sebiș,
Jud. Arad

CLASELE

SPECIALE

DE BIOLOGIE

● Activitatea practică-productivă să se efectueze în întreprinderi și instituții de profil ● O concordanță firească între programele de biologie, chimie și fizică ● Conținutul actualelor programe poate fi îmbunătățit ● Este necesar un manual pentru elev și unul pentru profesor.

În cadrul măsurilor luate de Ministerul Învățămîntului pentru fundamentarea unui sistem de învățămînt modern diversificat, care să corespundă nevoilor societății actuale și să asigure generațiilor de elevi o formație multilaterală, pregnant orientată practic, organizarea claselor speciale este un act de mare importanță și răspundere. Ca și la alte discipline, clasele speciale de biologie, înființate pentru prima dată în anul trecut, au luat în prezent o mare extindere. În București, de pildă, numărul lor a crescut de la două la unsprezece.

Planul de învățămînt pentru clasele de biologie, geologie, și biologie-chimie oferă din plin — prin numărul sporit de ore la obiectele de profil prevăzute pentru anii II, III și IV de liceu — cadrul de timp adecvat pentru instruirea în specialitate sub raport teoretic și practic, formînd la elevi în mod echilibrat și fondul de cultură generală necesar.

În munca de organizare a acestor clase, apreciem că este bună actuala formulă a noului plan de învățămînt care cuprinde trei capitole: **Obiecte de cultură generală, obiecte de profil și pregătire tehnico-productivă.**

În profilul claselor speciale de biologie **pregătirea tehnico-productivă** include, pe lângă practica în laboratoarele de chimie și biologie, și activitatea practică de specialitate. Considerăm că această activitate trebuie concep-

tă prin analogie cu activitatea practică pe care elevii celorlalte clase o realizează în atelierele-școală, sub patronajul diferitelor uzine și întreprinderi.

Asfel, în București, activitatea practică de profil se va putea realiza sub patronajul unor instituții sau întreprinderi de specialitate: Muzeul de istorie naturală „Gr. Antipa”, grădina și Institutul botanic, Institutul agronomic „N. Bălcescu”, Institutul de speologie, Fabrica de medicamente etc. Absolvenții claselor speciale de biologie și de biologie-chimie vor posedă astfel un bagaj de informații și deprinderi practice necesare specializării ulterioare, prin conducerea studiilor în învățămîntul superior. Totodată, la nevoie, se vor putea încadra în oricare profesie de profil care necesită o calificare medie, ca de exemplu: laborant biolog sau chimist, preparator de materiale didactice sau muzeistice, peisagist hortic, tehnician hortic etc.

Pe lângă activitatea practică de profil care sporește de la 2 la 4 ore săptămînal, de-a lungul anilor II, III și IV de liceu, la clasele speciale se mai prevede cercul de elevi la științe biologice, planificat cu cîte două ore la două săptămîni. Ținînd seama că și pînă acum cercurile de biologie din școli cu activitatea eficientă au fost numai acelea care au dezbătut o tematică cu caracter practic, propunem ca programa acestor cercuri să fie corelată

strîns cu conținutul pregătirii tehnico-productive de specialitate.

Analizînd concepția care stă la baza creării claselor speciale de biologie, de biologie-chimie sau geologie, trebuie să abordăm și **problema programelor obiectelor de profil.** Mă întreb, de pildă, de ce să începem activitatea claselor speciale pe baza unei programe de tranziție și nu a uneia cu oarecare stabilitate?

Pe de altă parte, eficiența activității claselor speciale de biologie este periclitată dacă nu se realizează o concordanță mai firească între programele de biologie, chimie și fizică, ale acestor clase.

Conținutul actualei programe de biologie a claselor speciale reflectă oare în suficientă măsură, în lumina cercetărilor actuale, problemele de biologie animală pe care își propune să le transmită elevilor? Nu cumva, avînd un schelet de sistematică zoologică detaliat, apelează din nou, ca și vechea programă, în mod exagerat la memoria elevilor? Programă, în forma ei actuală, nu împinge inevitabil spre descriptivism? Puteam înălțura oare acest risc numai prin modernizarea metodicii lecțiilor?

Referindu-mă la regulamen-

mul de organizare al claselor speciale de biologie și menținerii viabilității comisiilor mixte de cadre didactice liceale și universitare care să coordoneze activitatea acestor clase. Aceasta, deoarece apare tot mai stringentă necesitatea colaborării mai aplecate cu acele catedre universitare care au legături nemijlocite cu învățămîntul de cultură generală, cum este, de exemplu, catedra de metodică predării științelor biologice. Numai prin aceasta se va putea realiza o justă corelare și succesiune între pregătirea viitorilor profesori și activitatea celor de azi.

Pe baza experienței acumulate pînă acum în munca de organizare și predare la clasele speciale de biologie, dintre condițiile pe care le considerăm ca avînd un rol determinant asupra rezultatelor ce se obțin, aș vrea să semnaliez în primul rînd **necesitatea manualelor pentru elev și profesor.** Inexistența acestora în momentul de față prejudiciază reușita acestei grandioase inițiative. Munca la clasele speciale trebuie să fie unitară, să reflecte orientările cele mai noi și mai importante în domeniul obiectului respectiv. Este greu ca toți

profesorii să reușească să facă aceasta în egală măsură în lipsa manualelor.

Continuitatea muncii profesorilor la clasele speciale și gradul lor de perfecționare joacă, de asemenea, un rol determinant în bunul mers al acestora. Ca urmare, organizarea unor cursuri de perfecționare pentru cadrele didactice, care lucrează la clasele speciale și verificarea competenței, temeinică, prealabilă încadrării la aceste clase, sînt cerințe de care trebuie să ținem seama. Bogata activitate pe care clasele speciale sînt obligate s-o desfășoare în laboratoarele școlii, impune existența unor laboranți calificați.

În sfîrșit, dotarea laboratoarelor și cabinetelor de biologie cu sticlărie, substanțe, utilaj și aparatură modernă sînt imperative cărora trebuie să le acordăm toată atenția.

Acestea sînt numai cîteva din problemele claselor speciale asupra cărora am vrut să atragem atenția, pornind de la convingerea că dezvoltarea învățămîntului cu profil biologic este o necesitate impusă de condițiile firești ale țării, timpului și societății noastre socialiste.

Prof. emerit
CEZARA POPOVICI

Curs de perfecționare pentru profesorii care predau la clasele speciale de fizică

Noul an școlar a adus o substanțială accentuare a diversificării învățămîntului liceal de cultură generală, prin sporirea considerabilă a rețelei claselor speciale, printre care un loc de seamă îl ocupă și clasele speciale de fizică. Din totalul de 190 de clase speciale cîte funcționează în acest an, 59 sînt afectate acum fizicii.

Crearea de noi clase speciale oferă noi posibilități de valorificare a aptitudinilor tineretului școlar și reprezintă pași înainte în procesul amplu de legare a învățămîntului de construcție, de imperative majore ale construcției socialiste în patria noastră. Aceasta obligă însă corpul profesoral, școala cît și celelalte instituții care o slujesc, să și conceapă și să-și desfășoare munca după un criteriu calitativ îmbunătățit, cu atît mai mult în sectorul claselor speciale, unde problema calității are o deosebită importanță.

Pe agenda de lucru a tuturor factorilor răspunzători de calitatea procesului de învățămînt la clasele speciale, mai cu seamă acum, la începutul anului școlar, se impune ca prioritară problema **competenței.** Ne referim la capacitatea profesorului de specialitate de a susține lecții creatoare, cu o structură modernă în conținut și formă, stimulatoare și atractive. Aceasta pretinde o reconsiderare a criteriilor de selecție a cadrelor capabile să susțină cu maximă eficiență predarea la clasele speciale, dar și o sporită eficiență a îndrumării.

Direcția generală pedagogică de cultură generală, din Ministerul Învățămîntului, în colaborare cu Institutul central de perfecționare a personalului didactic, a organizat recent un curs de patru zile, la care au participat 48 de profesori de fizică de la toate școlile din țară, care funcționează în anul școl-

ar 1971—1972 cu clase speciale pentru această disciplină. Cursul și-a propus să discute concepția pe baza căreia a fost alcătuită programa de fizică a claselor speciale, să-i familiarizeze pe participanți cu elemente noi de tehnologia predării, să-i ajute la o interpretare modernă a fenomenelor considerate clasice.

Dezbateri fructuoase au stîrnit expunerile privind teoria cunoașterii științifice, precum și cea intitulată „Determinism și cauzalitate în fizica modernă”. De un real folos în activitatea imediată a cadrelor didactice s-au dovedit a fi, ținînd seama de interesul cu care au fost urmărite, expuneri ca: „Pregătirea profesorului pentru lecția de fizică la clasa specială”; „Elemente de tehnologie modernă a învățării fizicii”; „Problematizarea în lecțiile de fizică”; „Probleme ale examinării și notării elevilor”; „Principiile termodinamicii”.

De același interes s-a bucurat și prezentarea metodei de algoritizare în rezolvarea problemelor, în organizarea experiențelor de laborator cu atît mai mult cu cît lecțiile de fizică la clasele speciale urmează să se desfășoare numai în laborator. Au mai fost prezentate metoda descoperirii dirijate, a analizei și modelării, cît și metoda so-

licitării capacității de invenție a colectivului de elevi.

Intervențiile profesorilor participanți, în majoritatea lor la obiect și întru totul justificate, au condus, firește, la cîteva clarificări necesare și au adus un plus de substanță acțiunii prin împărtășirea unor fapte din experiența acumulată.

Evident, cursul inițiat pentru profesorii de fizică de la clasele speciale este doar un început. Ținînd seama de buna desfășurare a acțiunii, ținuta expunerilor, caracterul viu al discuțiilor, precum și de interesul cu totul deosebit al participanților, ajungem la concluzia necesității unor asemenea întîlniri, a organizării lor periodice, după un plan riguros gîndit și riguros respectat.

Să nu uităm că, lucru de altfel bine știut, clasele speciale intrinesc nu doar cele mai bune elemente, ci și tineri pasionați, care urmează să devină specialiști de mîine, iar noi sîntem cei care răspundem astăzi de formarea lor. Să nu uităm, de asemenea, că însăși activitatea tehnico-productivă la aceste clase de profil, pretinde cunoștințe și deprinderi de care este direct răspunzător tocmă profesorul de fizică al clasei speciale.

ELENA TEODORU
metodist principal în Ministerul
Învățămîntului

PROIECTUL PROGRAMEI DE BIOLOGIE

(Urmare din numărul 16)

Clasa a VIII-a

ANATOMIA ȘI FIZIOLOGIA OMULUI

Anatomia generală a corpului omenesc (1 oră); Scheletul omului, fracturi, entorse și mijloace de ajutor imediat (2 ore); Noțiunea de excitant și excitație (1 oră); Anatomia generală a sistemului muscular; structura mușchilor striați (1 oră); Mecanismul acțiunilor musculare în organism (1 oră); Energetica contracției musculare (1 oră); (Lectură: Antrenamentul muscular); Locomoția omului: mers, fugă, salt (1 oră); (Lectură: Mușchii netezi și organele cavitare); Igiena activității musculare (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

Sistemul nervos: neuronul și sinapsele (1 oră); Organizarea generală a sistemului nervos (1 oră); Măduva spinării, structură și funcții (1 oră); Trunchiul cerebral, structură și funcții (1 oră); Cerebelul și diencefalul. Structură și funcții (1 oră); Emisferele cerebrale, structură; zone de proiecție senzitive și motoare (1 oră); Sistemul nervos vegetativ (1 oră); Organe de simț de contact: pielea, limba (1 oră); Organe de simț la distanță: nasul, ochiul, urechea (1 oră); Igiena organelor de simț (1 oră); (Lectură: Interacțiunea organelor de simț. Radarul animal); Reflexele condiționate: mod de formare, condiții de menținere, importanța lor pentru viață (1 oră); (Lectură: Exemple de reflexe condiționate din viață); Stereotipia dinamică și importanța ei pentru viață (1 oră); Sistemul al II-lea de semnalizare (1 oră); Fonațiunea la om; vorba, cîntecul (1 oră); Tipuri de sistem nervos (1 oră); Igiena activității intelectuale (1 oră); (Lectură: Somnul și visele).

RECAPITULARE (1 oră).

Aparatul digestiv: organizare generală (1 oră); Digestia intracelulară și extracelulară (2 ore); Absorbția alimentelor în tubul digestiv (1 oră); (Lectură: Alimentele omenirii de azi); Foamea și setea (1 oră); Igiena alimentației (1 oră); Structura generală a sistemului respirator (1 oră); Schimbul de gaze la nivelul pulmonului (1 oră); (Lectură: Răul de munte); Singele (1 oră); Structura generală a sistemului circulator: inima (1 oră); Vasele de sînge (1 oră); Circulația singelui (1 oră); Schimburile de la nivelul capilarelor (1 oră); Igiena respirației și circulației (1 oră); (Lectură: Importanța excursiilor pentru sănătate); Metabolismul glucidic și lipidic (1 oră); Metabolismul protidic (1 oră); Metabolismul bazal, rațiile alimentare (1 oră); (Lectură: Nevoile energetice ale omului după muncă); Aparatul urinar: organizare generală (1 oră); Excreția renală, micțiunea (1 oră); Glande cu secreție internă (1 oră); Rolul sistemului nervos și al glandelor endocrine în reglarea metabolismului (1 oră); Funcția de reproducere (1 oră).

RECAPITULARE (2 ore).

Predare . . . . . 48 ore
Recapitulări . . . . . 4 ore
Lucrări practice . . . . . 10 ore

Total . . . . . 62 ore

LUCRĂRI PRACTICE

1. Recunoașterea principalelor oase pe schelet. 2. Analiza chimică a unui os. 3. Prepararea unui os demineralizat. 4. Demonstrarea căldurii musculare. 5. Punerea în evidență a electricității musculare (laba galvanoscopice). 6. Demonstrarea secuzei mușchiului striat și a mușchiului neted. 7. Punerea în evidență a oboselii musculare (ergografie pe degetul arătător). 8. Dinamometria și forța musculară. 9. Descoperirea emisferelor cerebrale la broască. Extirparea emisferelor cerebrale la broască și observarea comportării ei față de anu-

miți excitanți. 10. Legile reflexelor. 11. Contractiile inimii de broască. 12. Acțiuni farmacodinamice asupra inimii (digitalină, nicotină, acetilcolină, alcool). 13. Măsurarea presiunii arteriale la om. 14. Observarea circulației capilare în membrana interdigtală de broască. 15. Observarea globulelor albe și roșii la microscop; numărarea lor. 16. Măsurarea capacității respiratorii la om. 17. Eliminarea CO₂ în aerul respirator (cu ClBa). 18. Înregistrarea mișcărilor respiratorii la om (liniște, citit). 19. Sensibilitatea termică a pielii și factorii care o determină. 20. Sensibilitatea gustativă a limbii pentru dulce, amar, sărat, acru. 21. Măsurarea acuității vizuale. 22. Disecția ochiului de miel. 23. Cîmpul vizual pentru alb și culori (cu creta pe tablă). 24. Formarea unui reflex condiționat la un animal.

Clasa a IX-a

BIOLOGIE GENERALĂ

Obiectul, definiția, scopul biologiei generale (1 oră); Materia vie: compoziția chimică, apă, săruri minerale (1 oră); Materia vie: glucidele, lipidele, protidele (1 oră); Materia vie: starea coloidală și consecințele ei (1 oră); Caracterul materiei vii: metabolismul, excitabilitatea, autoreglarea, mișcarea (2 ore); Originea vieții pe pămînt (1 oră); Structura generală a celulei vii (1 oră); (Lectură: Microscopul electronic); Diviziunea celulară (1 oră); Reproducerea asexuată la plante: butășirea, marcotajul, altoirea (2 ore); (Lectură: Obținerea de soiuri de noi plante prin înmulțirea asexuată); Reproducerea sexuată la plante (1 oră); Reproducerea sexuată la animale (1 oră); (Lectură: Însămînțarea artificială); Segmentarea oului și formarea foietelor embrionare (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

Legile mendeliene ale eredității (1 oră); (Lectură: Viața lui Gregor Mendel); Teoria cromozomială a eredității (1 oră); Determinismul genetic al sexelor (1 oră); Noțiunea de specie, gen, familie, incrușătură (1 oră); Fixismul și evoluționismul (1 oră); Lamarckismul (1 oră); (Lectură: Viața lui Lamarck); Darwinismul (1 oră); (Lectură: Călătoria lui Darwin în jurul lumii); Dovezi paleontologice, anatomice, biogeografice și embriologice ale evoluției (2 ore); (Lectură: Cazuri teratologice; monștrii; tabloul vieții în paleozoic, mezozoic și neozoic); Selecția artificială și naturală (1 oră); (Lectură: Metode de selecție la plante și animale); Evoluția generală a regnului vegetal și animal (2 ore); Bazele celulare și moleculare ale eredității; mutații, recombinări genetice (2 ore); Evoluția și mecanismele ei (2 ore); Relații intra și interspecifice (2 ore); Adaptarea la mediu a plantelor și animalelor (2 ore); (Lectură: Mimetismul, acțiunea vîntului asupra vegetației în regiunile de munte).

RECAPITULARE (1 oră).

Originea omului; oamenii fosili (1 oră); (Lectură: Cum trăiau oamenii fosili); Variabilitatea și ereditatea umană (1 oră); Biologia vîrstelor: sugar, copil, adolescent, adult, bătrîn (2 ore); (Lectură: Scara vieții omului); Omul ființă socială (1 oră); Marile probleme ale omenirii actuale și de mîine (1 oră); Dezvoltarea biologiei în România (1 oră); (Lectură: biografii: Gr. Ștefănescu, Gr. Antipa, I. Borcea, E. Racoviță).

RECAPITULARE (3 ore).

Predare . . . . . 41 ore
Lucrări practice . . . . . 12 ore
Recapitulări . . . . . 5 ore
La dispoziția profesorului . . . . . 4 ore

Total . . . . . 62 ore

LUCRĂRI PRACTICE DE BIOLOGIE GENERALĂ

1. Înmulțirea vegetativă: butășirea, marcotajul, altoirea. 2. Selecția semințelor după greutate (fasole, porumb).

3. Variabilitatea semințelor (curba Gauss). 4. Acțiunea sărurilor nutritive și a temperaturii asupra germinării semințelor (cele importante local). 5. Influența luminii asupra plantelor. 6. Aplicarea legii I a lui Mendel la mazăre. 7. Observarea unor organisme simbiote. 8. Studiarea unor organisme parazite. 9. Incrușări la plante (după specificul locului). 10. Observarea cromozomilor la microscop. 11. Variabilitatea: însămînțarea aceluiași semințe în soluri diferite.

Clasa a X-a

IGIENA ȘI PUERICULTURA

Profilaxia bolilor infecțioase (2 ore); Igiena vieții familiale (1 oră); Igiena casei și locului de muncă (2 ore); Igiena alimentației în funcție de vîrstă și ocupație (2 ore); Igiena elevului: corporală, îmbrăcăminte, poziție de lucru (2 ore); Igiena muncii (1 oră); Nevoia de joacă pentru dezvoltarea fanteziei la copii și puberi (1 oră); (Lectură: Activități tehnice la copii); Comportamentul elevului în societate (1 oră); Fumatul și alcoolul (1 oră); Aparatul genital bărbătesc (1 oră); Aparatul genital femeiesc (1 oră); Igiena sexuală (1 oră); Modificări hormonale și nervoase în timpul menstruației și al sarcinii (2 ore); Igiena mamei (1 oră); Sugarul: îngrijire, alimentație (2 ore); Copilul pînă la 3 ani: dezvoltarea sistemului I și II de semnalizare (1 oră); Avitaminozele la copii (mai ales primăvara) (1 oră); Igiena omului în funcție de vîrstă (1 oră); Antrenamentul muncii fizice și intelectuale (1 oră).

RECAPITULARE (3 ore)

Predare . . . . . 25 ore
Recapitulări . . . . . 3 ore
La dispoziția profesorului . . . . . 3 ore
Total . . . . . 31 ore

LICEUL DE CULTURĂ GENERALĂ

Anul I

FILOGENIE ȘI PALEONTOLOGIE

a) Originea vieții.

Materia vie: compoziție chimică (apă, săruri, glucide, lipide, protide, acizi nucleici) (1 oră); Caracterul general ale materiei vii: metabolism, excitabilitate, mișcare, creștere și dezvoltare, reproducere, autoreglare (1 oră); Influența unor factori fizici și chimici asupra materiei vii (1 oră); Teorii privind originea vieții pe pămînt (2 ore); (Lectură: Generația spontană; viața în univers).

b) Noțiuni de filogenie.

Sistemul de clasificare al plantelor și animalelor; metode de clasificare; specia și caracteristicile ei (1 oră); Viruși (1 oră); Treapta formelor vegetale unicelulare de tip procariot și eucariot (bacterii, alge albastre, flagelate, forme coloniale) (1 oră); Treapta formelor vegetale cu tal (alge verzi, brune, roșii, ciuperci, licheni, mușchi) (3 ore); Treapta plantelor superioare: cormofite (pteridofite) (1 oră); Treapta plantelor superioare cu sămînță: gimnosperme și angiosperme (dicotiledonate și monocotiledonate) (3 ore); Arborele filogenetic al plantelor (1 oră); (Lectură: Variabilitatea bacteriană; Trezirea de la uni- la pluricelulare: Etajarea algelor marine; Pădurile de ferigi actuale).

RECAPITULARE (1 oră).

Treapta formelor animale unicelulare (Protozoare) (1 oră); (Lectură: Organite de mișcare la protozoare); Treapta formelor cu simetrie radiaară (Spongieri, celenterate, echinoderme) (1 oră); Treapta formelor cu simetrie bilaterală (Viermi, moluște, artropode) (1 oră); (Lectură: Cauzele care au determinat organizarea simetrică a nevertebratelor);

Distribuția nevertebratelor în biosferă); Treapta cordatelor (Protocordate și vertebrate: pești, amfibieni, reptile, păsări, mamifere) (2 ore); Arborele filogenetic al animalelor (1 oră).

RECAPITULARE (1 oră).

c) Paleontologie cu elemente de geologie

Obiectul geologiei și paleontologiei și legăturile lor cu alte discipline: importanța lor teoretică și practică (1 oră); Principalele minerale. Roci eruptive; importanța lor economică (2 ore); (Lectură: Exploatarea de granit, andezit în România); Roci sedimentare: detritice, de precipitație chimică, importanța lor economică; rolul lor în dezvoltarea vieții pe pămînt (1 oră); (Lectură: Salina de la Uioara și Slănic); Roci organogene, acustobiolite: calcare, dolomite, depozite silicioase. Caustobiolite: cărbuni, petrol, gaze naturale, chihlimbar; mod de formare, importanța economică (1 oră); (Lectură: Exploatarea marmurii la Rușchița Montană; cum se formează o sondă de petrol la mare adîncime); Roci metamorfice: tipuri și mod de formare; importanță economică. Fenomene de alterare a rocilor. Solurile și rolul lor în dezvoltarea vieții (2 ore); (Lectură: Exploatarea de aur din Munții Apuseni); Fenomene orogenetice și epirogenetice; efectele lor asupra scoarței pămîntului (1 oră); (Lectură: Centrul orogenetic de la cotul Carpaților); Fenomene naturale legate de mișcările scoarței: vulcanism, seismicitate, variații climatice, fenomene radiante; efectele acestora asupra vieții (1 oră); (Lectură: Erupția Vezuviului din anul 79 î.e.n.; Laboratorul seismic din Timișoara).

RECAPITULARE (1 oră).

Fosilele; procesul de fosilizare; condiții de zăcămint ale fosilelor; metode de determinare a vîrstei straturilor scoarței (1 oră); (Lectură: Cuvier și legile de reconstituire a formelor fosile pe baza corelației organelor); Era precambriană; delimitarea ei; evenimente geologice și paleontologice importante; subdiviziuni principale: climă; paleografie; răspîndire pe glob și în țara noastră; importanța biologică și economică (1 oră); Era primară (paleozoică): Cambrianul (trilobiți, celenterate, brizoare, brachiopode etc.) (1 oră); Silurianul și Ordovicianul: apariția primelor vertebrate (1 oră); (Lectură: Silurianul la noi în țară); Devonianul: primele plante de uscat și vertebrate terestre (1 oră); (Lectură: Devonianul în România); Carboniferul: criptogramele vasculare, primele gimnosperme; insecte, apariția reptilelor (1 oră); (Lectură: Carboniferul la noi în țară); Permianul: predominanța coniferelor și reptilelor; dispariția trilobiților (1 oră); (Lectură: Artropode fosile din era primară); Era secundară (Mezozoică): Triasicul: Brachiopodele, amoniții, diversificarea gimnospermelor și reptilelor (1 oră); Jurassicul: adaptarea reptilelor la viața acvatică; dominația acestora; apariția păsărilor (1 oră); (Lectură: Triasicul și Jurassicul în România); Cretacicul: apariția angiospermelor și a mamiferelor aplacentare; dispariția amoniților și a reptilelor gigante (1 oră); (Lectură: Cretacicul în România); Era terțiară: angiospermele, mamiferule de uscat; foraminiferele (1 oră); Era cuaternară: Glaciațiunile; legătura între viața fosilă și cea actuală; apariția omului (1 oră); (Lectură: Terțiarul și cuaternarul în România); Dezvoltarea geologiei și paleontologiei în România (1 oră).

RECAPITULARE (3 ore).

Predare . . . . . 43 ore
Recapitulări . . . . . 6 ore
Lucrări practice . . . . . 13 ore
Total . . . . . 62 ore

LUCRĂRI PRACTICE

a). 1. Analiza elementară a materiei vii: C, H, O, N, S, apă, săruri. 2. Reacții pentru punerea în evidență a proteinelor, grăsimilor și glucidelor. 3. Suspensii, emulsii, stare coloidală. 4. Fenomene Tyndal. 5. Presiunea osmotică și rolul ei în schimburile materiei vii și difuziunea. b). 1. Examinarea de alge și lichenii; noțiunea de tal. 2. Studiul florii și fructului de măcieș, iris (sau alte). 3. Disecția unei rîme pentru evidențierea sistemului nervos ventral. 4. Disecția unui pește pentru evidențierea sistemului nervos dorsal. 5. Structura oului la reptile sau păsări. c). 1. Recunoașterea unor roci și minerale (eruptive, sedimentare și metamorfice). 2. Fosile din regiune și determinarea vîrstei straturilor în care se găsesc acestea. 3. Cunoașterea unor fosile caracteristice pe bază de mulate (sau originale).

(Continuare în numărul viitor)

MANIFESTĂRI, PREZENȚE, AFIRMĂRI

Margaret Thatcher, secretar de stat pentru învățămînt și știință al Marii Britanii, despre rezultatele vizitei sale în țara noastră

După o vizită de o săptămînă în țara noastră, timp în care a putut cunoaște activitatea instituțiilor de învățămînt din orașele București, Iași și Suceava, a purtat discuții cu ministrul învățămîntului, Mircea Malița, cu alte cadre de conducere ale învățămîntului și a fost primită de către vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Leonte Răutu, d-na Margaret Thatcher, secretar de stat pentru învățămînt și știință al Marii Britanii, a plecat, duminică 26 septembrie a. c., spre Sofia. Înaintea plecării, d-sa a ținut o conferință de presă în care ne-a declarat :

„Contactul cu forurile de învățămînt și de cercetare științifică din țara dumneavoastră ne-a relevat remarcabile personalități didactice și cercetători științifici de mare prestigiu. Țin să apreciez pozitiv nivelul predării limbii engleze în școlile de învățămînt general și în liceele dv., calificarea de specialitate a cadrelor ingineresti din toate domeniile, asigurată de instituțiile de învățămînt de prim ordin, dintre care noul Institut politehnic din București, cu baza sa materială și laboratoarele sale moderne, adăugate pleiadei de distinși profesori care-l ilustrează, are toate condițiile să devină unul dintre cele mai remarcabile din Europa.

Avem multe preocupări și probleme comune în sfera mare a organizării sistemului de învățămînt, a desfășurării procesului de educație, asupra cărora am purtat lungi și interesante discuții cu profesorul Mircea Malița. Este vorba, de pildă, de determinarea vârstei optime la care să se înceapă profilarea pe o anumită specialitate a tinerilor sau despre opțiunea între școli cu profil divers avînd un efectiv mai redus de elevi și școli de mare amploare comasînd în cadrul lor profile variate. Schimbul nostru de idei s-a referit, de asemenea, la relația profesor-student în învățămîntul superior, la modalitățile de efectuare a educației permanente, la pregătirea practică strîns legată de însușirea unor cunoștințe teoretice la nivelul cerințelor științei contemporane. Programul vizitei mi-a permis să fructific, din plin, fiecare moment nefrecuit ne teritoriul României“.

Lucrare științifică românească editată în Italia

Recent a apărut în Italia, în editura Patron-Bologna, traducerea lucrării „Introducere în lingvistica matematică” de Solomon Marcus, Edmond Nicolau și Sorin Stati. I-am solicitat unuia dintre autori, prof. univ. dr. Edmond Nicolau, să ne vorbească despre semnificația acestei apariții.

„Interesul manifestat de specialiștii din Italia pentru această lucrare, subliniat și de primele recenzii apărute, confirmă nivelul atins pe plan internațional de școala românească de lingvistică matematică. «In raport cu alte lucrări pe aceeași temă din literatura mondială — scrie prof. Filippo Franciosi — Introducerea în lingvistica matematică s-a impus prin originalitatea ei. Lucrarea prezintă cercetările de vîrf, pe plan mondial în domeniul lingvisticii matematice și, în același timp, domeniile investigate de autori».

Este vorba de faptul, pe care pune de altfel accentul și cunoscutul specialist de talie internațională, prof. Carlo Tagliavini, că, în această lucrare, lingvistica este prezentată din trei puncte diferite de vedere, conform specialității autorilor: Solomon Marcus este matematician, Sorin Stati lingvist, iar eu sînt inginer cibernetician. Fiecare autor și-a adus contribuția sa specifică în domeniul lingvisticii.

În ansamblu, se degajează bazele materiale, legitățile uneori nebănuite care acționează în lingvistică, în limbile naturale. Totodată, sînt prezentate și unele limbaje artificiale create din necesitățile tehnicii de calcul. Lucrarea interesează, de asemenea, și pe cei ce se ocupă de formalizarea limbilor, de traduceri automate etc.“.

Pretutindeni, pe toate meridianele globului, primele zile de școală, primele lecții, primele momente din viața de elev rămîn adînc întipărite în memorie. Ele vor rămîne desigur și în memoria acestor doi elevi sovietici din clasa I a noii școli nr. 879 din Moscova.

O publicație ancorată în actualitatea procesului educativ *)

„Pedagogiai szemle” (Revista de pedagogie) editată de Institutul național de pedagogie din Budapesta se preocupă, în numerele apărute în ultimele luni, de cîteva probleme cardinale care se află în centrul preocupării pedagogilor din R. P. Ungară și care sînt, în același timp și obiective centrale ale pedagogiei contemporane.

Rubrica intitulată „Teoria și practica educației” cuprinde cîteva studii de sinteză privind cercetarea științifică în domeniul învățămîntului desfășurată de oameni de știință, profesori din învățămîntul mediu și superior și alți specialiști din Ungaria. Ne-a atras, îndeosebi, atenția la această rubrică, studiul publicat de dr. Daróczy Sándor, în care se analizează problema complexă a formării opiniei publice politico-ideologice în rîndurile elevilor de liceu. Baza teoretică a experimentului — desfășurat pe o durată de 4 ani în rîndurile adolescenților din școlile medii — este următoarea ipoteză: conviețuirea îndelungată a tinerilor într-un colectiv, precum și dozarea conștientă a unor influențe pedagogice eficiente au o înfrîurire pozitivă asupra educației comuniste. Creînd în felul acesta anturajul educativ prielnic, se poate intensifica și accelera procesul de educație politică a tineretului. Sînt descrise metodele experimentale și rezultatele obținute, precum și stimulentele care ajută nemijlocit la dezvoltarea conștiinței adolescenților și care contribuie la antrenarea lor în importante activități sociale.

În rubrica „Revista” se reflectă legăturile pedagogiei maghiare cu cea internațională. Ni se dă o relatare amplă despre desfășurarea celei de-a XXII-a adunări

generale a importantei organizații mondiale **Fédération internationale des communautés d'enfants (F.I.C.E.)** care a avut loc recent la Budapesta. Sînt prezentate, de asemenea, interesante concluzii ale conferinței **Asociației internaționale a profesorilor de limbi moderne (F.I.P.L.V.)** ce a avut loc la Budapesta, privind legăturile indisolubile ce există între lingvistică și pedagogia practică a limbii.

REVISTA

PRESEI PEDAGOGICE

O documentată expunere asupra sistemului învățămîntului din U.R.S.S., în lumina obiectivelor celui de-al IX-lea plan cincinal realizează Illés Lajos, șef de secție la Biblioteca și Muzeul național de pedagogie.

În anul școlar 1969—1970 a fost difuzat la Radio Budapesta un ciclu de 8 emisiuni intitulat **Școala viitorului din prisma elevului**. S-au perindat în fața microfونului numeroși elevi proveniți din școlile orașelor mari ale Ungariei care au arătat cum își imaginează, sau ce proiecte ar preconiza în vederea realizării unei școli a viitorului. Observațiile, ideile și proiectele cele mai interesante au fost generalizate într-un articol de sinteză de către Csöregheva, publicat tot în cadrul rubricii „Revista“.

În rubrica „Din laboratorul muncii educative” sînt publicate articole ale educatoarelor, învă-

țătorilor și profesorilor ce înfățișează aspecte ale experiențelor personale rezultate din practica pedagogică cotidiană. Rubrica reprezintă astfel o veritabilă tribună a schimbului de experiență pedagogică.

Sub titlul „Istoria educației” sînt publicate opere cu profil pedagogic ale regretatului filosof contemporan Lukács György. De asemenea, remarcăm și studiul istoricului dr. Anderle Adám, care ne înfățișează imaginea predominantului profesor cubanez, José Martí, organizatorul conducătorului și martirul războiului de independență a poporului cubanez pentru scuturarea jugului colonialiștilor spanioli din secolul al XIX-lea.

Influența operei lui Comenius asupra învățămîntului din Ungaria este reliefată într-un studiu semnat de Földesi Béla. Autorul se referă, mai ales, la acea parte a activității genialului pedagog, în care — timp de 4 ani petrecuți la vechiul centru școlar Sárospatak — s-a preocupat de așezarea bazelor științifice ale educației fizice școlare.

Rubrica „Cronica” publică referate și comunicări privind activitatea colaboratorilor Institutului pedagogic național.

Tematica și aria preocupărilor revistei „Pedagogiai szemle” evidențiază preocupările existente azi în procesul complex al organizării învățămîntului din Ungaria, contribuția specialiștilor în științele educației din această țară la dezvoltarea ideilor, concepției și practicii din pedagogia contemporană.

CSIRE GABRIELA

*) Revista „Pedagogiai szemle”, B. P. Ungară.

MEXIC :

Creșterea populației școlare și dificultățile materiale ale învățămîntului

În Mexic, numărul celor care urmează în acest an cursurile instituțiilor școlare este de circa 10 milioane; 190 000 dintre aceștia studiază în 26 de universități, 3 instituții tehnice și o școală superioară de stat. Numărul studenți-

lor din instituțiile de învățămînt superior ale Mexicului crește cu circa 10 la sută pe an. În legătură cu această creștere, planificarea și organizarea învățămîntului — îndeosebi a învățămîntului superior — au de depășit se-

rioase dificultăți în special privind asigurarea mijloacelor financiare necesare pregătirii profesorilor de înaltă calificare, utilizării institutelor de cercetări științifice, înzestrării cu echipament a laboratoarelor etc.

